

Joanna Chwaszcz | Iwona Niewiadomska
Stanisław Fel | Michał Wiechetek
Agnieszka Palacz-Chrisidis

Innowacyjne narzędzia do diagnozy potencjału readaptacyjnego osób zagrożonych wykluczeniem społecznym i zawodowym

Innowacyjne narzędzia
do diagnozy
potencjału readaptacyjnego
osób zagrożonych wykluczeniem
społecznym i zawodowym

Joanna Chwaszcz | Iwona Niewiadomska
Stanisław Fel | Michał Wiechetek
Agnieszka Palacz-Chrisidis

Innowacyjne narzędzia
do diagnozy
potencjału readaptacyjnego
osób zagrożonych wykluczeniem
społecznym i zawodowym

Projekt okładki i stron tytułowych

Anna Gogolewska

Ilustracja na okładce

KreativKolors/Shutterstock

Wydawca

Edyta Kunowska

Produkcja

Mariola Grzywacka

Łamanie

Bogusław Górecki

Recenzenci

Dr hab. Anna Śliz, prof. UO

Dr hab. Elżbieta Rydz

Niniejsza publikacja została zrealizowana w ramach projektu „**Komplet innowacyjnych narzędzi optymalizujących współpracę podmiotów z przedsiębiorcami w zakresie ułatwiania wchodzenia na rynek pracy więźniom opuszczającym zakłady karne**” w ramach umowy nr UDA-POKL.01.02.00-006-016/12-00 z póź. zm. zawartej dnia 15 czerwca 2012 r. pomiędzy Centrum Rozwoju Zasobów Ludzkich (Instytucja Pośrednicząca II stopnia) a Fundacją Rozwoju Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego. **Projekt realizowany przez Fundację Rozwoju Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego, Al. Raclawickie 14, 20-950 Lublin, tel. (81) 445 32 34, tel./fax (81) 533 22 65**

Publikacja jest dystrybuowana bezpłatnie

Copyright © by Fundacja Rozwoju Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego, 2015

ISBN 978-83-01-18182-6

Wydawnictwo Naukowe PWN SA

02-460 Warszawa, ul. Gottlieba Daimlera 2

tel. 22 69 54 321, faks 22 69 54 031

e-mail: pwn@pwn.com.pl; www.pwn.pl

Spis treści

Wstęp	9
Rozdział I. Zapotrzebowanie na innowacyjne narzędzia diagnostyczne w obszarze readaptacji społecznej i zawodowej osób opuszczających zakłady karne	11
1. Analiza sytuacji społecznej w kontekście zapotrzebowania na nowe rozwiązania w zakresie wsparcia readaptacji osób opuszczających zakłady karne	11
2. Zapotrzebowanie na wsparcie pracowników realizujących ustawowo lub statutowo cele readaptacyjne	12
2.1. Wnioski wynikające z projektu badawczo-rozwojowego „Model kompleksowego systemu współpracy z przedsiębiorcami dla wsparcia wchodzenia na rynek pracy młodych więźniów w województwie lubelskim”	14
2.1.1. Typy pracowników realizujących zadania wspierające readaptację zawodową i społeczną osób marginalizowanych	14
2.1.2. Dystrybucja zasobów przez pracowników o zróżnicowanym kapitale zawodowym	18
2.1.3. Poczucie własnej skuteczności u pracowników o zróżnicowanym kapitale zawodowym	20
2.1.4. Potrzeby szkoleniowe pracowników wspierających proces readaptacji	24
2.2. Wnioski z projektu badawczo-rozwojowego „Komplet innowacyjnych narzędzi optymalizujących współpracę podmiotów z przedsiębiorcami w zakresie ułatwiania wchodzenia na rynek pracy więźniom opuszczającym zakłady karne”	26
2.2.1. Kompetencje osób realizujących zawodowo i społecznie cele readaptacyjne	26
2.2.2. Potrzeby osób realizujących zawodowo i społecznie cele readaptacyjne	31
3. Zapotrzebowanie osób marginalizowanych w zakresie wsparcia ich readaptacji społecznej i zawodowej	32
3.1. Wnioski z projektu badawczego „Więzi Społeczne Zamiast Więzień”	35
3.1.1. Czynniki warunkujące przystosowanie osób aktualnie przebywających w zakładzie karnym	35
3.1.2. Czynniki warunkujące przystosowanie osób przebywających na wolności, które w przeszłości odbywały karę izolacji więziennej	35
3.1.3. Czynniki warunkujące przystosowanie osób nieletnich	36

3.2. Wnioski z projektu badawczo-rozwojowego „Model kompleksowego systemu współpracy z przedsiębiorcami dla wsparcia wchodzenia na rynek pracy młodych więźniów w województwie lubelskim”	36
3.2.1. Typy przystosowania osobistego więźniów	36
3.2.2. Czynniki konstytuujące sposób funkcjonowania młodych więźniów	37
3.3. Wnioski z projektu badawczo-rozwojowego „Komplet innowacyjnych narzędzi optymalizujących współpracę podmiotów z przedsiębiorcami w zakresie ułatwiania wchodzenia na rynek pracy więźniom opuszczającym zakłady karne”	42
3.3.1. Związek między gotowością do pracy a przystosowaniem osobistym w grupie byłych więźniów	42
3.2.2. Związek między gotowością do pracy a poczuciem własnej skuteczności	44
3.3.3. Korelacje gotowości do pracy byłych więźniów ze zmiennymi socjodemograficznymi	46

Rozdział II. Metody do jakościowego diagnozowania psychologicznych mechanizmów readaptacji społecznej byłych więźniów: spostrzegania sytuacji trudnych i preferowania strategii zaradczych w sytuacjach trudnych

1. Wywiad do jakościowego diagnozowania spostrzeganych sytuacji trudnych	50
1.1. Znaczenie spostrzeganych sytuacji trudnych w procesie włączania społecznego ekswięźniów	50
1.2. Wnioski z badań dotyczących związków między spostrzeganymi sytuacjami trudnymi a włączeniem społecznym byłych więźniów	53
1.3. Zawartość treściowa wywiadu ukierunkowanego na badanie spostrzeganych przez byłego więźnia sytuacji trudnych w procesie readaptacji	54
1.4. Jakościowa interpretacja wyników odnoszących się do spostrzeganych przez ekswięźnia sytuacji trudnych w procesie readaptacji	73
2. Wywiad do jakościowego diagnozowania preferowanych strategii zaradczych w sytuacjach trudnych	74
2.1. Znaczenie preferowania strategii zaradczych w procesie włączania społecznego ekswięźniów	76
2.2. Wnioski z badań dotyczących związków między preferencją kompetencji zaradczych w sytuacjach trudnych a włączeniem społecznym byłych więźniów	77
2.3. Zawartość treściowa wywiadu ukierunkowanego na badanie preferowanych przez ekswięźnia strategii zaradczych w sytuacjach trudnych	79
2.4. Jakościowa interpretacja wyników odnoszących się do preferowania przez byłego więźnia strategii zaradczych w sytuacjach trudnych	99

Rozdział III. Metody do jakościowego diagnozowania realizacji zasady pomocniczości w inkluzji społecznej byłych więźniów

1. Znaczenie zasady pomocniczości dla wspierania readaptacji społecznej byłych więźniów	102
2. Wywiady do jakościowego diagnozowania realizacji zasady pomocniczości	105
2.1. Zawartość treściowa wywiadu ukierunkowanego na badanie realizacji zasady pomocniczości w procesie inkluzji społecznej – pytania skierowane do specjalistów zajmujących się wspieraniem procesu readaptacji byłych więźniów	106

2.2. Jakościowa interpretacja wyników odnoszących się do realizacji zasady pomocniczości z perspektywy specjalistów dostarczających instytucjonalne wsparcie byłym więźniom	126
2.3. Zawartość treściowa wywiadu ukierunkowanego na badanie realizacji zasady pomocniczości w procesie inkluzji społecznej – pytania skierowane do byłych więźniów	128
2.4. Jakościowa interpretacja wyników odnoszących się do realizacji zasady pomocniczości z perspektywy odbiorców instytucjonalnego wsparcia (byłych więźniów)	147
Rozdział IV. Kwestionariusz diagnozujący gotowość do pracy osób zagrożonych wykluczeniem	150
1. Gotowość do pracy jako konsekwencja motywu przynależności społecznej	150
2. Etapy konstrukcji narzędzia mierzącego poziom gotowości do pracy osób zagrożonych wykluczeniem społecznym	155
3. Charakterystyka Skali Gotowości do Pracy Byłych Więźniów oraz jej właściwości psychometryczne	163
4. Normy	167
5. Stosowanie Skali Gotowości do Pracy Byłych Więźniów	168
5.1. Procedura badania	169
5.2. Interpretacja wyników	170
5.3. Obszary wykorzystania narzędzia	171
5.4. Przykładowe wyniki badań otrzymane za pomocą metody	171
6. Podsumowanie	174
Załączniki	176
Rozdział V. Kwestionariusz do diagnozy kondycji psychofizycznej osób w procesie readaptacji	182
1. Zdrowie jako ważny zasób readaptacyjny	183
2. Etapy tworzenia <i>Kwestionariusza do diagnozy kondycji psychofizycznej</i>	191
2.1. Charakterystyka badanej grupy	191
2.2. Wartości psychometryczne metody	192
2.3. Normy	198
2.4. Ostateczna wersja <i>Kwestionariusza do diagnozy kondycji psychofizycznej</i>	199
2.5. Procedura badania	199
2.6. Obliczanie i interpretacja wyników	201
2.7. Zastosowanie <i>Kwestionariusza do diagnozy kondycji psychofizycznej</i>	203
Załączniki	206
Bibliografia	209

Metody do jakościowego diagnozowania psychologicznych mechanizmów readaptacji społecznej byłych więźniów: spostrzegania sytuacji trudnych i preferowania strategii zaradczych w sytuacjach trudnych

Opisane w tej części opracowania narzędzia bazują na założeniu, że postępowanie zgodne z normami społecznymi u zdrowych psychicznie jednostek jest związane z planowaniem określonych celów, organizowaniem sposobności do ich osiągnięcia oraz wykorzystywaniem w wymienionym względzie różnorodnych zasobów wewnętrznych, czyli z określonym działaniem mechanizmów psychologicznych.

Od strony merytorycznej narzędzia do jakościowego diagnozowania psychologicznych mechanizmów włączania społecznego byłych więźniów odnoszą się do takich kwestii jak:

- spostrzegane sytuacje trudne;
- preferowanie strategii zaradczych w doświadczanych sytuacjach trudnych.

Od strony formalnej zaprezentowane metody są wywiadami, które bazują na modelu pozytywistycznym. Model ten zakłada, że dane pochodzące z wywiadów dają badaczowi dostęp do faktów dotyczących określonych wymiarów świata. W celu osiągnięcia trafności i rzetelności odpowiedzi oraz ich niezależności od miejsca badania, w czterech kategoriach odpowiedzi zastosowano standardowe pytania wielokrotnego wyboru, na które odpowiedzi respondentów można przedstawić w tabelach. Wyjątek stanowią pytania odnoszące się do badania jednej kategorii odpowiedzi – uczuć i motywów (Silverman 2007, s. 115). Od strony formalnej pytania zawarte w każdym z pięciu prezentowanych wywiadów bazują na kategoriach wyodrębnionych w podejściu pozytywistycznym i dotyczą takich kategorii jak (Silverman 2007, s. 116):

- fakty – dane biograficzne o respondencie oraz opis wydarzeń z jego życia;
- przekonania dotyczące faktów – przekonania lub postawy odnoszące się do wydarzeń z życia respondenta;
- obecne lub przeszłe zachowanie – pytania dotyczące rzeczywistych sytuacji, które zaistniały w przeszłości lub teraźniejszości, przy jednoczesnym unikaniu pytań odnoszących się do hipotetycznych sytuacji;

- uczucia i motywy – do tej kategorii badanej rzeczywistości jest rekomendowane stosowanie pytań otwartych, które umożliwiają respondentowi stosowanie własnych kategorii w opisie odczuwanych stanów emocjonalnych;
- standardy działania – ten wymiar pytań odnosi się do tego, co ludzie myślą, że należy lub można zrobić w określonych sytuacjach.

1. Wywiad do jakościowego diagnozowania spostreganych sytuacji trudnych

Na szczególną uwagę w diagnozowaniu zachowań ekswieźniów zasługują sytuacje problemowe, które charakteryzują się rozbieżnością między potrzebami lub zadaniami człowieka a możliwościami zaspokojenia tych oczekiwań lub wykonania zadań (Tomaszewski 1984, s. 134). Do katalogu sytuacji trudnych należą przede wszystkim (Gierowski 1996, s. 137–138; Terelak 2001, s. 186–190):

- deprivacja ważnych potrzeb biologicznych lub psychicznych;
- przeciążenie – konieczność wykonywania zadań przekraczających możliwości fizyczne lub psychiczne;
- sytuacja bolesna – konieczność znoszenia cierpienia fizycznego lub psychicznego (np. obelga, poniżenie, krzywda);
- konflikt motywacyjny – długotrwałe i męczące procesy decyzyjne o negatywnym zabarwieniu emocjonalnym;
- zagrożenie fizyczne (związane z życiem i zdrowiem) lub społeczne (np. możliwość utraty pozycji społecznej) – układ bodźców, które same w sobie są niegroźne, ale sygnalizują pojawienie się przykrych stanów emocjonalnych;
- utrudnienie – ograniczenie działalności intencjonalnej z powodu braku elementów potrzebnych do jej wykonania lub zaistnienie przeszkody w realizacji czynności ukierunkowanych na cel (frustracja);
- sytuacja nowa – układ okoliczności, w których zawodzą wypróbowane sposoby działania.

Wymienione kategorie trudności nie wykluczają się, mogą one współwystępować ze sobą lub nakładać się na siebie w określonym momencie czasowym lub w sposób długotrwały. Na przykład sytuacja nowa może być równocześnie bolesną, zagrożeniem lub powodować konflikt motywacyjny (Gierowski 1996, s. 138).

1.1. Znaczenie spostreganych sytuacji trudnych w procesie włączania społecznego ekswieźniów

Związki między poziomem doświadczanych sytuacji trudnych a możliwościami re-adaptacyjnymi zostały przedstawione w wymienionych dalej argumentach.

Przesłanka 1.

Doświadczenie trudności jest ściśle związane ze stresem psychologicznym. Jego nasilenie stanowi funkcję rozbieżności między wymaganiami wobec jednostki a możliwościami wykonania zadań (Tomaszewski 1984, s. 134). O poziomie stresu można mówić dopiero wtedy, gdy wielkość obciążenia osiągnie odpowiedni próg natężenia, tzw. próg stresu. Jego przekroczenie jest związane z syndromem reakcji na stres, który przebiega na trzech poziomach – zmian niespecyficznych, specyficznych i modyfikacji czynności ekspresyjnych. Zmiany niespecyficzne przebiegają od wzmożenia aktywności i poprawienia sprawności, przez wzrost napięcia emocjonalnego i pogarszanie funkcjonowania do wyczerpania organizmu, dezorganizacji działania i spadku zainteresowania wynikiem. Zmiany specyficzne polegają na dostosowaniu treści zachowań do rodzaju sytuacji trudnej. W zależności od „progu tolerancji stresu” można wyróżnić dwie formy reakcji specyficznych: zwalczanie stresu adekwatne do rodzaju czynnika destabilizującego (np. usuwanie źródła napięcia); obronę przed stresem, która pojawia się w sytuacji, gdy jego zwalczanie jest nieskuteczne. Zachowania obronne mogą przyjąć postać realną (np. wycofanie się z sytuacji stresowej, unikanie jej, atakowanie przeszkody) lub postać symboliczną (np. fantazjowanie, zaprzeczanie lub inny rodzaj mechanizmów obronnych). Reakcje związane ze zmianami czynności ekspresyjnych nie służą osiągnięciu konkretnych celów zewnętrznych, lecz sygnalizują stan napięcia emocjonalnego wobec trudności (np. wyrażanie dezaprobaty, werbalizowanie przykrych przeżyć, wściekłość, panika). Należy również zwrócić uwagę na zróżnicowane skutki obciążenia stresem w zależności od jego nasilenia. Z reguły reakcje stresowe zakłócają funkcjonowanie człowieka, ale nie prowadzą do zaburzeń w procesie przystosowawczym. Jednak po przekroczeniu indywidualnego „progu tolerancji” przeciążenie jest tak silne, że wywołuje reakcje dezadaptacyjne, które nie są skoncentrowane na zadaniu, lecz jedynie na obronie przed zbyt wysokim napięciem psychicznym (Terelak 2001, s. 228–229).

Przesłanka 2.

Splot niekorzystnych czynników sytuacyjnych odgrywa ważną rolę w przestępczości powrotnej (Short 1998, s. 3–36). Recydywiści charakteryzują się zazwyczaj zaburzeniami w funkcjonowaniu emocjonalnym i poznawczym. Problemy te oraz niższa odporność na stres, będąca wynikiem długotrwałych trudności adaptacyjnych, powodują, że osoby z tej grupy często spostrzegają różnego typu okoliczności życiowe w kategoriach sytuacji trudnych. Taka interpretacja zaistniałych zdarzeń zwiększa ryzyko zachowań dewiantycznych stanowiących reakcję na stres (Brezina 1996, s. 39–60). Wzrost napięcia psychicznego o kryminogennym charakterze jest najczęściej wynikiem trzech rodzajów trudności – przeszkód w osiągnięciu ważnych celów (frustracji), braku szczególnie cenionych wartości (deprywacji), spostrzegania szkodliwych bodźców (Mazerolle i in. 2000, s. 90).

Przesłanka 3.

Istnieją silne związki między wysokim napięciem psychicznym w sytuacjach problemowych a większą liczbą popełnionych przestępstw, nasilonymi zachowaniami agresywnymi, spadkiem liczby społecznych zobowiązań ich sprawców oraz natężo-

nym angażowaniem się w działania grup przestępczych (Paternoster, Mazerolle 1994, s. 235–263; Badźmirowska-Masłowska 2000, s. 236). Wyniki badań pozwoliły również na ustalenie cech sprawców, które zwiększają prawdopodobieństwo popełnienia przestępstwa (przede wszystkim czynu o charakterze agresywnym) w okolicznościach stresowych. Do podmiotowych czynników ryzyka w tym zakresie należą (Agnew 2001, s. 319):

- poczucie niesprawiedliwości;
- przekonanie o własnej wielkości i sile;
- spostrzeganie niskiej kontroli społecznej;
- wzmożona motywacja do radzenia sobie w sytuacjach trudnych w sposób naruszający normy karne.

Przesłanka 4.

Osoba opuszczająca zakład karny może również doświadczać stresu polegającego na „krytycznym wydarzeniu zmiany życiowej”. Różnica między stresem a wydarzeniem krytycznym polega na tym, że stres sytuacji problemowej można łatwiej przetrwać, natomiast wydarzenie krytyczne wymaga zmian w układzie funkcjonalnym człowieka – otoczenie. Zmiany zachodzące w trakcie wydarzenia krytycznego mogą mieć konstruktywny lub destruktywny charakter. Ich konstruktywność polega na tym, że doświadczenie tego rodzaju może sprzyjać rozwojowi osoby ze względu na odkrycie wartości wyższych, ukierunkowanie zachowań na dojrzałe cele i/lub zainicjowanie prospołecznych postaw (Sęk 2001, s. 252). Często jednak okoliczności składające się na wydarzenie krytyczne prowadzą do negatywnych konsekwencji. Ich ryzyko wzrasta, gdy jednostka (Sęk 2001, s. 253):

- doświadcza dużych strat fizycznych, psychicznych i/lub społecznych;
- odczuwa wydarzenie krytyczne w różnych sferach życia (np. sytuacja uwięzienia czy kataklizmu);
- przeżywa duże nasilenie poczucia bezradności i beznadziejności;
- charakteryzuje się niewielkimi zasobami zaradczymi.

Przedstawione prawidłowości znajdują odzwierciedlenie we wnioskach z badań dotyczących osób karanych. Pierwszy z nich polega na tym, że ryzyko powrotności do przestępstwa jest bardzo wysokie u osób, które doświadczają dużego nasilenia problemów w różnych wymiarach życia (Stattin, Magnusson 1995, s. 417–449).

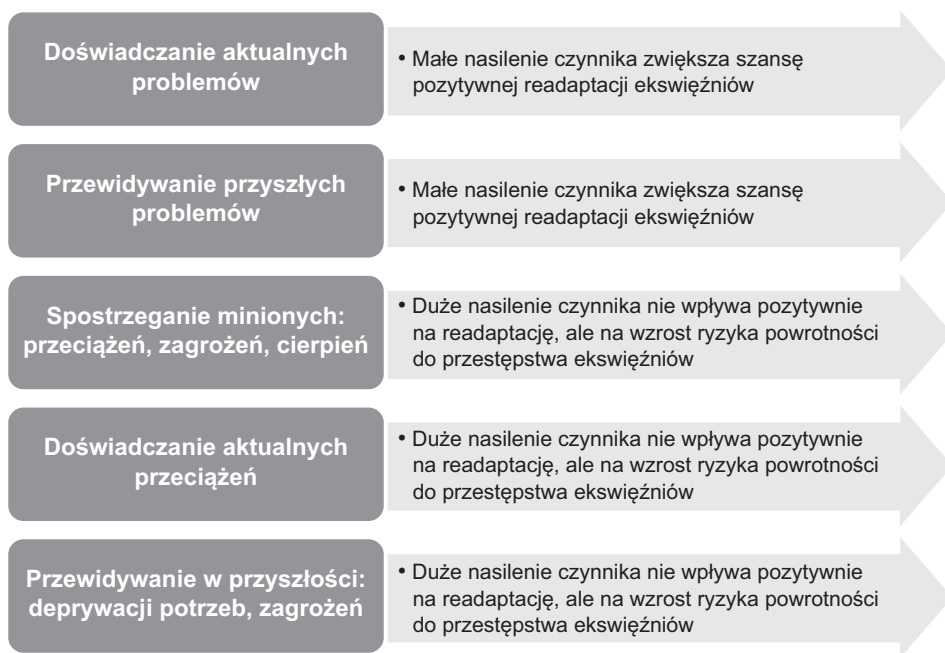
Druga prawidłowość dotyczy motywacji zachowań prospołecznych u byłych więźniów – wzrasta ona, gdy stan opresji, w jakim znalazła się osoba po opuszczeniu zakładu, ulega złagodzeniu i gdy jej sytuacja życiowa poprawia się (Bałandynowicz 1996, s. 147).

Najsukuteczniejszym sposobem działania w sytuacji wydarzeń krytycznych jest umiejętnie udzielane wsparcie społeczne. Podstawowe znaczenie w oferowanej pomocy zyskują dwa czynniki – odpowiednie rozbudzenie nadziei na rozwiązanie problemów jednostki i pozytywne wykorzystanie jej zniecierpliwienia z powodu braku istotnych postępów w przezwyciężaniu trudności (Lazarus 1986, s. 5).

Wymienione czynniki są określane mianem stymulatorów skłonności do zachowań ukierunkowanych na zmianę osobistej sytuacji życiowej. Obniżenie motywacji tego typu występuje w sytuacji, gdy jednostka ma nikłą nadzieję na pozytywne rozwiązanie problemu, a jednocześnie wysoki poziom zniecierpliwienia z powodu braku zachodzących zmian (Bałandynowicz 1996, s. 148).

1.2. Wnioski z badań dotyczących związków między spostrzeganymi sytuacjami trudnymi a włączaniem społecznym byłych więźniów

Zależności między doświadczeniem sytuacji trudnych a poziomem kapitału przystosowawczego w zbiorowości osób, które opuściły więzienia zostały zaprezentowane na podstawie porównań spostrzeganych sytuacji trudnych przez aktualnych i byłych więźniów (Niewiadomska 2007, s. 382–385). Specyfika spostrzeganych przez ekswięźniów źródeł stresu została zilustrowana na schemacie 1.

Schemat 1. Pożądane nasilenie doświadczanych sytuacji trudnych, które powinno być osiągnięte w ofertach resocjalizacyjnych skierowanych do byłych więźniów po to, aby wzmacniać ich potencjał readaptacyjny (Niewiadomska 2007, s. 382–386).

Wniosek 1.

Byłych więźniów z dużymi możliwościami przystosowawczymi cechuje niskie poczucie różnego rodzaju trudności w teraźniejszej perspektywie czasowej.

Na duży potencjał przystosowawczy u ekswieźniów wpływa niewielka częstotliwość spostrzegania aktualnych problemów – szczególnie w postaci:

- **deprywacji potrzeb;**
- **cierpienia;**
- **zagrożeń.**

Wniosek 2.

Przewidywanie przyszłych problemów stanowi czynnik determinujący kapitał readaptacyjny w zbiorowości byłych więźniów. Mianowicie, niskie nasilenie tego typu myślenia współwystępuje z dużymi możliwościami poprawczymi, a jej wysoki poziom – z niewielkim kapitałem przystosowawczym.

Ekswieźniowie z wysokim prawdopodobieństwem pozytywnej readaptacji rzadko przewidują w przyszłości:

- **przeżywanie różnorodnych frustracji;**
- **doświadczanie sytuacji nowych.**

Wniosek 3.

W opisywanej grupie zmiennych znajdują się czynniki, których wysokie nasilenie doprowadza do niewielkiego potencjału przystosowawczego. Ich poziom nie kształtuje wysokiego kapitału readaptacyjnego. Do tej grupy czynników należy zaliczyć:

- spostrzeganie minionych przeciążeń;
- spostrzeganie minionych zagrożeń;
- spostrzeganie minionych cierpień;
- doświadczanie aktualnych przeciążeń;
- przewidywaną deprywację potrzeb;
- przewidywanie przyszłych zagrożeń.

1.3. Zawartość treściowa wywiadu ukierunkowanego na badanie spostrzeganych przez byłego więźnia sytuacji trudnych w procesie readaptacji

Pytania zawarte w wywiadzie odnoszą się do sześciu kryteriów analizy jakościowej, na jakie nacisk kładzie podejście pozytywistyczne. Mianowicie do opisu:

- 1) faktów świadczących o procesie readaptacji respondenta;
- 2) przekonań respondenta na temat procesu jego readaptacji w warunkach wolnościowych;

- 3) wydarzeń świadczących o doświadczaniu sytuacji trudnych w warunkach wolnościowych;
- 4) przekonań respondenta na temat związków zachodzących między doświadczaniem sytuacji trudnych a procesem jego readaptacji;
- 5) uczuć towarzyszących doświadczanym sytuacjom trudnym w warunkach wolnościowych;
- 6) standardów dotyczących nasilenia sytuacji trudnych w procesie readaptacji.

Osoba przeprowadzająca wywiad może zadawać bytemu więźniowi pytania z zakresu wszystkich wymienionych kategorii, może również wybrać obszary do jakościowej analizy związków zachodzących między spostrzeganiem sytuacji trudnych a procesem readaptacji społecznej ekswiężnia.

Ad I. Pytania odnoszące się do kryterium analizy jakościowej: opis wydarzeń świadczących o procesie readaptacji respondenta

1. Jak długo przebywa Pan na wolności po opuszczeniu zakładu karnego?
..... (długość pobytu w warunkach wolnościowych powinna być określona w latach i miesiącach)
2. Jak często wykonuje Pan zadania związane z realizacją osobistych celów?
 - a. nigdy
 - b. rzadko (rzadziej niż raz w roku)
 - c. czasem (kilka razy w roku)
 - d. często (kilka razy w miesiącu)
 - e. bardzo często (kilka razy w tygodniu)
 - f. codziennie
3. Jak często poświęca Pan czas na realizację osobistych celów?
 - a. nigdy
 - b. rzadko (rzadziej niż raz w roku)
 - c. czasem (kilka razy w roku)
 - d. często (kilka razy w miesiącu)
 - e. bardzo często (kilka razy w tygodniu)
 - f. codziennie
4. Jaki rodzaj zadań wykonuje Pan po to, aby osiągnąć osobiste cele (proszę wymienić co najmniej 3 zadania)?
 - a.
 - b.
 - c.
5. Jak często wykonuje Pan zadania związane z funkcjonowaniem Pana rodziny?
 - a. nigdy
 - b. rzadko (rzadziej niż raz w roku)
 - c. czasem (kilka razy w roku)
 - d. często (kilka razy w miesiącu)
 - e. bardzo często (kilka razy w tygodniu)
 - f. codziennie

6. Jak często spędza Pan czas z członkami swojej rodziny?
 - a. nigdy
 - b. rzadko (rzadziej niż raz w roku)
 - c. czasem (kilka razy w roku)
 - d. często (kilka razy w miesiącu)
 - e. bardzo często (kilka razy w tygodniu)
 - f. codziennie
7. Jaki rodzaj zadań wykonuje Pan na gruncie rodzinnym (proszę wymienić co najmniej 3 zadania)?
 - a.
 - b.
 - c.
8. Jak często wykonuje Pan zadania związane z funkcjonowaniem zawodowym?
 - a. nigdy
 - b. rzadko (rzadziej niż raz w roku)
 - c. czasem (kilka razy w roku)
 - d. często (kilka razy w miesiącu)
 - e. bardzo często (kilka razy w tygodniu)
 - f. codziennie
9. Jak często spędza Pan wolny czas z kolegami z pracy?
 - a. nigdy
 - b. rzadko (rzadziej niż raz w roku)
 - c. czasem (kilka razy w roku)
 - d. często (kilka razy w miesiącu)
 - e. bardzo często (kilka razy w tygodniu)
 - f. codziennie
10. Jaki rodzaj zadań wykonuje Pan na gruncie zawodowym (proszę wymienić co najmniej 3 zadania)?
 - a.
 - b.
 - c.
11. Jak często wykonuje Pan zadania związane z funkcjonowaniem sąsiedzkim?
 - a. nigdy
 - b. rzadko (rzadziej niż raz w roku)
 - c. czasem (kilka razy w roku)
 - d. często (kilka razy w miesiącu)
 - e. bardzo często (kilka razy w tygodniu)
 - f. codziennie
12. Jak często spędza Pan czas ze swoimi sąsiadami?
 - a. nigdy
 - b. rzadko (rzadziej niż raz w roku)
 - c. czasem (kilka razy w roku)
 - d. często (kilka razy w miesiącu)

- e. bardzo często (kilka razy w tygodniu)
 - f. codziennie
13. Jaki rodzaj zadań wykonuje Pan na rzecz kontaktów sąsiedzkich (proszę wymienić co najmniej 3 zadania)?
- a.
 - b.
 - c.
14. Jak często wykonuje Pan zadania związane z funkcjonowaniem w grupie przestępczej?
- a. nigdy
 - b. rzadko (rzadziej niż raz w roku)
 - c. czasem (kilka razy w roku)
 - d. często (kilka razy w miesiącu)
 - e. bardzo często (kilka razy w tygodniu)
 - f. codziennie
15. Jak często spędza Pan czas z kolegami z grupy przestępczej i/lub z więzienia?
- a. nigdy
 - b. rzadko (rzadziej niż raz w roku)
 - c. czasem (kilka razy w roku)
 - d. często (kilka razy w miesiącu)
 - e. bardzo często (kilka razy w tygodniu)
 - f. codziennie
16. Jaki rodzaj zadań wykonuje Pan na rzecz kontaktów z kolegami z grupy przestępczej i/lub z więzienia (proszę wymienić co najmniej 3 zadania)?
- a.
 - b.
 - c.

Ad II. Pytania odnoszące się do kryterium analizy jakościowej: przekonania respondenta na temat procesu jego readaptacji w warunkach wolnościowych

17. Jak często odnosi Pan sukcesy w wymiarze osiągnięcia celów osobistych?
- a. nigdy
 - b. rzadko (rzadziej niż raz w roku)
 - c. czasem (kilka razy w roku)
 - d. często (kilka razy w miesiącu)
 - e. bardzo często (kilka razy w tygodniu)
 - f. codziennie
18. Jak często odnosi Pan sukcesy na gruncie rodzinnym?
- a. nigdy
 - b. rzadko (rzadziej niż raz w roku)
 - c. czasem (kilka razy w roku)
 - d. często (kilka razy w miesiącu)

- e. bardzo często (kilka razy w tygodniu)
 - f. codziennie
19. Jak często odnosi Pan sukcesy na gruncie zawodowym?
- a. nigdy
 - b. rzadko (rzadziej niż raz w roku)
 - c. czasem (kilka razy w roku)
 - d. często (kilka razy w miesiącu)
 - e. bardzo często (kilka razy w tygodniu)
 - f. codziennie
20. Jak często odnosi Pan sukcesy na gruncie funkcjonowania sąsiedzkiego?
- a. nigdy
 - b. rzadko (rzadziej niż raz w roku)
 - c. czasem (kilka razy w roku)
 - d. często (kilka razy w miesiącu)
 - e. bardzo często (kilka razy w tygodniu)
 - f. codziennie
21. Jak często odnosi Pan sukcesy na gruncie zaprzestania kontaktów z grupami przestępczymi/kolegami z więzienia?
- a. nigdy
 - b. rzadko (rzadziej niż raz w roku)
 - c. czasem (kilka razy w roku)
 - d. często (kilka razy w miesiącu)
 - e. bardzo często (kilka razy w tygodniu)
 - f. codziennie
22. Jak często ponosi Pan porażki w trakcie osiągania celów osobistych?
- a. nigdy
 - b. rzadko (rzadziej niż raz w roku)
 - c. czasem (kilka razy w roku)
 - d. często (kilka razy w miesiącu)
 - e. bardzo często (kilka razy w tygodniu)
 - f. codziennie
23. Jak często ponosi Pan porażki na gruncie rodzinnym?
- a. nigdy
 - b. rzadko (rzadziej niż raz w roku)
 - c. czasem (kilka razy w roku)
 - d. często (kilka razy w miesiącu)
 - e. bardzo często (kilka razy w tygodniu)
 - f. codziennie
24. Jak często ponosi Pan porażki na gruncie zawodowym?
- a. nigdy
 - b. rzadko (rzadziej niż raz w roku)
 - c. czasem (kilka razy w roku)
 - d. często (kilka razy w miesiącu)

- e. bardzo często (kilka razy w tygodniu)
 - f. codziennie
25. Jak często ponosi Pan porażki na gruncie funkcjonowania sąsiedzkiego?
- a. nigdy
 - b. rzadko (rzadziej niż raz w roku)
 - c. czasem (kilka razy w roku)
 - d. często (kilka razy w miesiącu)
 - e. bardzo często (kilka razy w tygodniu)
 - f. codziennie
26. Jak często ponosi Pan porażki na gruncie zaprzestania kontaktów z grupami przestępczymi/kolegami z więzienia?
- a. nigdy
 - b. rzadko (rzadziej niż raz w roku)
 - c. czasem (kilka razy w roku)
 - d. często (kilka razy w miesiącu)
 - e. bardzo często (kilka razy w tygodniu)
 - f. codziennie

Ad III. Pytania odnoszące się do kryterium analizy jakościowej: opis wydarzeń świadczących o doświadczaniu sytuacji trudnych w warunkach wolnościowych

27. Jak często od momentu opuszczenia zakładu karnego do chwili obecnej nie miał Pan zaspokojonych potrzeb biologicznych (np. w wyniku braku jedzenia lub braku snu)?
- a. nigdy
 - b. rzadko (rzadziej niż raz w roku)
 - c. czasem (kilka razy w roku)
 - d. często (kilka razy w miesiącu)
 - e. bardzo często (kilka razy w tygodniu)
 - f. codziennie
28. Jakie potrzeby biologiczne nie były u Pana zaspokojone od momentu opuszczenia zakładu karnego do chwili obecnej (proszę wymienić)?
- a.
 - b.
 - c.
29. Jak często od momentu opuszczenia zakładu karnego do chwili obecnej nie miał Pan zaspokojonych potrzeb psychicznych (np. w wyniku braku poczucia bezpieczeństwa)?
- a. nigdy
 - b. rzadko (rzadziej niż raz w roku)
 - c. czasem (kilka razy w roku)
 - d. często (kilka razy w miesiącu)

- e. bardzo często (kilka razy w tygodniu)
 - f. codziennie
30. Jakie potrzeby psychologiczne nie były u Pana zaspokojone od momentu opuszczenia zakładu karnego do chwili obecnej (proszę wymienić)?
- a.
 - b.
 - c.
31. Jak często od momentu opuszczenia zakładu karnego do chwili obecnej musiał Pan wykonywać zadania, które przekraczały Pana możliwości fizyczne?
- a. nigdy
 - b. rzadko (rzadziej niż raz w roku)
 - c. czasem (kilka razy w roku)
 - d. często (kilka razy w miesiącu)
 - e. bardzo często (kilka razy w tygodniu)
 - f. codziennie
32. Jakiego rodzaju zadania przekraczały możliwości fizyczne ich wykonania od momentu opuszczenia przez Pana zakładu karnego do chwili obecnej (proszę wymienić)?
- a.
 - b.
 - c.
33. Jak często od momentu opuszczenia zakładu karnego do chwili obecnej musiał Pan wykonywać zadania, które przekraczały Pana możliwości psychiczne?
- a. nigdy
 - b. rzadko (rzadziej niż raz w roku)
 - c. czasem (kilka razy w roku)
 - d. często (kilka razy w miesiącu)
 - e. bardzo często (kilka razy w tygodniu)
 - f. codziennie
34. Jakiego rodzaju zadania przekraczały możliwości psychiczne ich wykonania od momentu opuszczenia przez Pana zakładu karnego do chwili obecnej (proszę wymienić)?
- a.
 - b.
 - c.
35. Jak często od momentu opuszczenia zakładu karnego do chwili obecnej musiał Pan znosić ból fizyczny (np. ból serca)?
- a. nigdy
 - b. rzadko (rzadziej niż raz w roku)
 - c. czasem (kilka razy w roku)
 - d. często (kilka razy w miesiącu)
 - e. bardzo często (kilka razy w tygodniu)
 - f. codziennie

36. Jakiego rodzaju ból fizyczny musiał Pan znosić od momentu opuszczenia zakładu karnego do chwili obecnej (proszę wymienić)?
-
 -
 -
37. Jak często od momentu opuszczenia zakładu karnego do chwili obecnej musiał Pan znosić cierpienie psychiczne (np. poczucie winy lub poczucie krzywdy)?
- nigdy
 - rzadko (rzadziej niż raz w roku)
 - czasem (kilka razy w roku)
 - często (kilka razy w miesiącu)
 - bardzo często (kilka razy w tygodniu)
 - codziennie
38. Jakiego rodzaju cierpienie psychiczne musiał Pan znosić od momentu opuszczenia zakładu karnego do chwili obecnej (proszę wymienić)?
-
 -
 -
39. Jak często od momentu opuszczenia zakładu karnego do chwili obecnej wchodził Pan w konflikty z innymi ludźmi?
- nigdy
 - rzadko (rzadziej niż raz w roku)
 - czasem (kilka razy w roku)
 - często (kilka razy w miesiącu)
 - bardzo często (kilka razy w tygodniu)
 - codziennie
40. Jakiego rodzaju konfliktów z innymi ludźmi doświadczał Pan od momentu opuszczenia zakładu karnego do chwili obecnej (proszę wymienić)?
-
 -
 -
41. Jak często od momentu opuszczenia zakładu karnego do chwili obecnej odczuwał Pan konflikty wewnętrzne (np. dotyczące kontaktów z grupą przestępczą)?
- nigdy
 - rzadko (rzadziej niż raz w roku)
 - czasem (kilka razy w roku)
 - często (kilka razy w miesiącu)
 - bardzo często (kilka razy w tygodniu)
 - codziennie
42. Jakiego rodzaju konfliktów wewnętrznych doświadczał Pan od momentu opuszczenia zakładu karnego do chwili obecnej (proszę wymienić)?
-
 -
 -

43. Jak często od momentu opuszczenia zakładu karnego do chwili obecnej bał się Pan różnych osób/ sytuacji?
- nigdy
 - rzadko (rzadziej niż raz w roku)
 - czasem (kilka razy w roku)
 - często (kilka razy w miesiącu)
 - bardzo często (kilka razy w tygodniu)
 - codziennie
44. Jakiego rodzaju osób/sytuacji bał się Pan od momentu opuszczenia zakładu karnego do chwili obecnej (proszę wymienić)?
-
 -
 -
45. Jak często od momentu opuszczenia zakładu karnego do chwili obecnej występowały przeszkody w osiągnięciu zamierzonych przez Pana celów?
- nigdy
 - rzadko (rzadziej niż raz w roku)
 - czasem (kilka razy w roku)
 - często (kilka razy w miesiącu)
 - bardzo często (kilka razy w tygodniu)
 - codziennie
46. Jakiego rodzaju przeszkody występowały na drodze do osiągnięcia zamierzonych przez Pana celów od momentu opuszczenia zakładu karnego do chwili obecnej (proszę wymienić)?
-
 -
 -
47. Jak często od momentu opuszczenia zakładu karnego do chwili obecnej spotykał się Pan z sytuacjami, w których nie wiedział Pan, co ma zrobić?
- nigdy
 - rzadko (rzadziej niż raz w roku)
 - czasem (kilka razy w roku)
 - często (kilka razy w miesiącu)
 - bardzo często (kilka razy w tygodniu)
 - codziennie
48. W jakiego rodzaju sytuacjach nie wiedział Pan, co ma robić (proszę wymienić)?
-
 -
 -

Ad IV. Pytania odnoszące się do kryterium analizy jakościowej: przekonania respondenta na temat związków zachodzących między doświadczaniem sytuacji trudnych a procesem readaptacji

49. Jak często niezaspokojone potrzeby fizyczne i/lub psychiczne po opuszczeniu zakładu karnego doprowadzały Pana do porażki w obszarze realizacji celów osobistych?
- nigdy
 - rzadko (rzadziej niż raz w roku)
 - czasem (kilka razy w roku)
 - często (kilka razy w miesiącu)
 - bardzo często (kilka razy w tygodniu)
 - codziennie
50. Jak często niezaspokojone potrzeby fizyczne i/lub psychiczne po opuszczeniu zakładu karnego doprowadzały Pana do porażki na gruncie rodzinnym?
- nigdy
 - rzadko (rzadziej niż raz w roku)
 - czasem (kilka razy w roku)
 - często (kilka razy w miesiącu)
 - bardzo często (kilka razy w tygodniu)
 - codziennie
51. Jak często niezaspokojone potrzeby fizyczne i/lub psychiczne po opuszczeniu zakładu karnego doprowadzały Pana do porażki na gruncie zawodowym?
- nigdy
 - rzadko (rzadziej niż raz w roku)
 - czasem (kilka razy w roku)
 - często (kilka razy w miesiącu)
 - bardzo często (kilka razy w tygodniu)
 - codziennie
52. Jak często niezaspokojone potrzeby fizyczne i/lub psychiczne po opuszczeniu zakładu karnego doprowadzały Pana do porażki na gruncie funkcjonowania sąsiedzkiego?
- nigdy
 - rzadko (rzadziej niż raz w roku)
 - czasem (kilka razy w roku)
 - często (kilka razy w miesiącu)
 - bardzo często (kilka razy w tygodniu)
 - codziennie
53. Jak często niezaspokojone potrzeby fizyczne i/lub psychiczne po opuszczeniu zakładu karnego doprowadzały Pana do porażki na gruncie zaprzestania kontaktów z grupami przestępczymi/kolegami z więzienia?

- a. nigdy
 - b. rzadko (rzadziej niż raz w roku)
 - c. czasem (kilka razy w roku)
 - d. często (kilka razy w miesiącu)
 - e. bardzo często (kilka razy w tygodniu)
 - f. codziennie
54. Jak często zbyt trudne do wykonania zadania po opuszczeniu zakładu karnego doprowadzały Pana do porażki w obszarze realizacji celów osobistych?
- a. nigdy
 - b. rzadko (rzadziej niż raz w roku)
 - c. czasem (kilka razy w roku)
 - d. często (kilka razy w miesiącu)
 - e. bardzo często (kilka razy w tygodniu)
 - f. codziennie
55. Jak często zbyt trudne do wykonania zadania po opuszczeniu zakładu karnego doprowadzały Pana do porażki na gruncie rodzinnym?
- a. nigdy
 - b. rzadko (rzadziej niż raz w roku)
 - c. czasem (kilka razy w roku)
 - d. często (kilka razy w miesiącu)
 - e. bardzo często (kilka razy w tygodniu)
 - f. codziennie
56. Jak często zbyt trudne do wykonania zadania po opuszczeniu zakładu karnego doprowadzały Pana do porażki na gruncie zawodowym?
- a. nigdy
 - b. rzadko (rzadziej niż raz w roku)
 - c. czasem (kilka razy w roku)
 - d. często (kilka razy w miesiącu)
 - e. bardzo często (kilka razy w tygodniu)
 - f. codziennie
57. Jak często zbyt trudne do wykonania zadania po opuszczeniu zakładu karnego doprowadzały Pana do porażki na gruncie funkcjonowania sąsiedzkiego?
- a. nigdy
 - b. rzadko (rzadziej niż raz w roku)
 - c. czasem (kilka razy w roku)
 - d. często (kilka razy w miesiącu)
 - e. bardzo często (kilka razy w tygodniu)
 - f. codziennie
58. Jak często zbyt trudne do wykonania zadania po opuszczeniu zakładu karnego doprowadzały Pana do porażki na gruncie zaprzestania kontaktów z grupami przestępczymi/kolegami z więzienia?
- a. nigdy
 - b. rzadko (rzadziej niż raz w roku)

- c. czasem (kilka razy w roku)
 - d. często (kilka razy w miesiącu)
 - e. bardzo często (kilka razy w tygodniu)
 - f. codziennie
59. Jak często ból fizyczny/cierpienie psychiczne po opuszczeniu zakładu karnego doprowadzały Pana do porażki w obszarze realizacji celów osobistych?
- a. nigdy
 - b. rzadko (rzadziej niż raz w roku)
 - c. czasem (kilka razy w roku)
 - d. często (kilka razy w miesiącu)
 - e. bardzo często (kilka razy w tygodniu)
 - f. codziennie
60. Jak często ból fizyczny/cierpienie psychiczne po opuszczeniu zakładu karnego doprowadzały Pana do porażki na gruncie rodzinnym?
- a. nigdy
 - b. rzadko (rzadziej niż raz w roku)
 - c. czasem (kilka razy w roku)
 - d. często (kilka razy w miesiącu)
 - e. bardzo często (kilka razy w tygodniu)
 - f. codziennie
61. Jak często ból fizyczny/cierpienie psychiczne po opuszczeniu zakładu karnego doprowadzały Pana do porażki na gruncie zawodowym?
- a. nigdy
 - b. rzadko (rzadziej niż raz w roku)
 - c. czasem (kilka razy w roku)
 - d. często (kilka razy w miesiącu)
 - e. bardzo często (kilka razy w tygodniu)
 - f. codziennie
62. Jak często ból fizyczny/cierpienie psychiczne po opuszczeniu zakładu karnego doprowadzały Pana do porażki na gruncie funkcjonowania sąsiedzkiego?
- a. nigdy
 - b. rzadko (rzadziej niż raz w roku)
 - c. czasem (kilka razy w roku)
 - d. często (kilka razy w miesiącu)
 - e. bardzo często (kilka razy w tygodniu)
 - f. codziennie
63. Jak często ból fizyczny/cierpienie psychiczne po opuszczeniu zakładu karnego doprowadzały Pana do porażki na gruncie zaprzestania kontaktów z grupami przestępczymi/kolegami z więzienia?
- a. nigdy
 - b. rzadko (rzadziej niż raz w roku)
 - c. czasem (kilka razy w roku)
 - d. często (kilka razy w miesiącu)

- e. bardzo często (kilka razy w tygodniu)
 - f. codziennie
64. Jak często konflikty z innymi/konflikty wewnętrzne po opuszczeniu zakładu karnego doprowadzały Pana do porażki w obszarze realizacji celów osobistych?
- a. nigdy
 - b. rzadko (rzadziej niż raz w roku)
 - c. czasem (kilka razy w roku)
 - d. często (kilka razy w miesiącu)
 - e. bardzo często (kilka razy w tygodniu)
 - f. codziennie
65. Jak często konflikty z innymi/konflikty wewnętrzne po opuszczeniu zakładu karnego doprowadzały Pana do porażki na gruncie rodzinnym?
- a. nigdy
 - b. rzadko (rzadziej niż raz w roku)
 - c. czasem (kilka razy w roku)
 - d. często (kilka razy w miesiącu)
 - e. bardzo często (kilka razy w tygodniu)
 - f. codziennie
66. Jak często konflikty z innymi/konflikty wewnętrzne po opuszczeniu zakładu karnego doprowadzały Pana do porażki na gruncie zawodowym?
- a. nigdy
 - b. rzadko (rzadziej niż raz w roku)
 - c. czasem (kilka razy w roku)
 - d. często (kilka razy w miesiącu)
 - e. bardzo często (kilka razy w tygodniu)
 - f. codziennie
67. Jak często konflikty z innymi/konflikty wewnętrzne po opuszczeniu zakładu karnego doprowadzały Pana do porażki na gruncie funkcjonowania sąsiedzkiego?
- a. nigdy
 - b. rzadko (rzadziej niż raz w roku)
 - c. czasem (kilka razy w roku)
 - d. często (kilka razy w miesiącu)
 - e. bardzo często (kilka razy w tygodniu)
 - f. codziennie
68. Jak często konflikty z innymi/konflikty wewnętrzne po opuszczeniu zakładu karnego doprowadzały Pana do porażki na gruncie zaprzestania kontaktów z grupami przestępczymi/kolegami z więzienia?
- a. nigdy
 - b. rzadko (rzadziej niż raz w roku)
 - c. czasem (kilka razy w roku)
 - d. często (kilka razy w miesiącu)
 - e. bardzo często (kilka razy w tygodniu)
 - f. codziennie

69. Jak często lęki przed osobami/sytuacjami po opuszczeniu zakładu karnego doprowadzały Pana do porażki w obszarze realizacji celów osobistych?
- nigdy
 - rzadko (rzadziej niż raz w roku)
 - czasem (kilka razy w roku)
 - często (kilka razy w miesiącu)
 - bardzo często (kilka razy w tygodniu)
 - codziennie
70. Jak często lęki przed osobami/sytuacjami po opuszczeniu zakładu karnego doprowadzały Pana do porażki na gruncie rodzinnym?
- nigdy
 - rzadko (rzadziej niż raz w roku)
 - czasem (kilka razy w roku)
 - często (kilka razy w miesiącu)
 - bardzo często (kilka razy w tygodniu)
 - codziennie
71. Jak często lęki przed osobami/sytuacjami po opuszczeniu zakładu karnego doprowadzały Pana do porażki na gruncie zawodowym?
- nigdy
 - rzadko (rzadziej niż raz w roku)
 - czasem (kilka razy w roku)
 - często (kilka razy w miesiącu)
 - bardzo często (kilka razy w tygodniu)
 - codziennie
72. Jak często lęki przed osobami/sytuacjami po opuszczeniu zakładu karnego doprowadzały Pana do porażki na gruncie funkcjonowania sąsiedzkiego?
- nigdy
 - rzadko (rzadziej niż raz w roku)
 - czasem (kilka razy w roku)
 - często (kilka razy w miesiącu)
 - bardzo często (kilka razy w tygodniu)
 - codziennie
73. Jak często lęki przed osobami/sytuacjami po opuszczeniu zakładu karnego doprowadzały Pana do porażki na gruncie zaprzestania kontaktów z grupami przestępczymi/kolegami z więzienia?
- nigdy
 - rzadko (rzadziej niż raz w roku)
 - czasem (kilka razy w roku)
 - często (kilka razy w miesiącu)
 - bardzo często (kilka razy w tygodniu)
 - codziennie

74. Jak często różnego rodzaju przeszkody po opuszczeniu zakładu karnego doprowadzały Pana do porażki w obszarze realizacji celów osobistych?
- nigdy
 - rzadko (rzadziej niż raz w roku)
 - czasem (kilka razy w roku)
 - często (kilka razy w miesiącu)
 - bardzo często (kilka razy w tygodniu)
 - codziennie
75. Jak często różnego rodzaju przeszkody po opuszczeniu zakładu karnego doprowadzały Pana do porażki na gruncie rodzinnym?
- nigdy
 - rzadko (rzadziej niż raz w roku)
 - czasem (kilka razy w roku)
 - często (kilka razy w miesiącu)
 - bardzo często (kilka razy w tygodniu)
 - codziennie
76. Jak często różnego rodzaju przeszkody po opuszczeniu zakładu karnego doprowadzały Pana do porażki na gruncie zawodowym?
- nigdy
 - rzadko (rzadziej niż raz w roku)
 - czasem (kilka razy w roku)
 - często (kilka razy w miesiącu)
 - bardzo często (kilka razy w tygodniu)
 - codziennie
77. Jak często różnego rodzaju przeszkody po opuszczeniu zakładu karnego doprowadzały Pana do porażki na gruncie funkcjonowania sąsiedzkiego?
- nigdy
 - rzadko (rzadziej niż raz w roku)
 - czasem (kilka razy w roku)
 - często (kilka razy w miesiącu)
 - bardzo często (kilka razy w tygodniu)
 - codziennie
78. Jak często różnego rodzaju przeszkody po opuszczeniu zakładu karnego doprowadzały Pana do porażki na gruncie zaprzestania kontaktów z grupami przestępczymi/kolegami z więzienia?
- nigdy
 - rzadko (rzadziej niż raz w roku)
 - czasem (kilka razy w roku)
 - często (kilka razy w miesiącu)
 - bardzo często (kilka razy w tygodniu)
 - codziennie

79. Jak często bezradność w obliczu nowych sytuacji po opuszczeniu zakładu karnego doprowadzały Pana do porażki w obszarze realizacji celów osobistych?
- nigdy
 - rzadko (rzadziej niż raz w roku)
 - czasem (kilka razy w roku)
 - często (kilka razy w miesiącu)
 - bardzo często (kilka razy w tygodniu)
 - codziennie
80. Jak często bezradność w obliczu nowych sytuacji po opuszczeniu zakładu karnego doprowadzały Pana do porażki na gruncie rodzinnym?
- nigdy
 - rzadko (rzadziej niż raz w roku)
 - czasem (kilka razy w roku)
 - często (kilka razy w miesiącu)
 - bardzo często (kilka razy w tygodniu)
 - codziennie
81. Jak często bezradność w obliczu nowych sytuacji po opuszczeniu zakładu karnego doprowadzały Pana do porażki na gruncie zawodowym?
- nigdy
 - rzadko (rzadziej niż raz w roku)
 - czasem (kilka razy w roku)
 - często (kilka razy w miesiącu)
 - bardzo często (kilka razy w tygodniu)
 - codziennie
82. Jak często bezradność w obliczu nowych sytuacji po opuszczeniu zakładu karnego doprowadzały Pana do porażki na gruncie funkcjonowania sąsiedzkiego?
- nigdy
 - rzadko (rzadziej niż raz w roku)
 - czasem (kilka razy w roku)
 - często (kilka razy w miesiącu)
 - bardzo często (kilka razy w tygodniu)
 - codziennie
83. Jak często bezradność w obliczu nowych sytuacji po opuszczeniu zakładu karnego doprowadzały Pana do porażki na gruncie zaprzestania kontaktów z grupami przestępczymi/kolegami z więzienia?
- nigdy
 - rzadko (rzadziej niż raz w roku)
 - czasem (kilka razy w roku)
 - często (kilka razy w miesiącu)
 - bardzo często (kilka razy w tygodniu)
 - codziennie

Ad V. Pytania odnoszące się do kryterium analizy jakościowej: uczucia towarzyszące doświadczanym sytuacjom trudnym w warunkach wolnościowych

84. Jakie uczucia towarzyszyły doświadczanej przez Pana deprywacji potrzeb fizycznych i/lub psychicznych po opuszczeniu zakładu karnego (proszę wymienić co najmniej 3 rodzaje emocji)?
- a.
 - b.
 - c.
85. Jakie uczucia towarzyszyły zbyt trudnym do wykonania zadaniom po opuszczeniu przez Pana zakładu karnego (proszę wymienić co najmniej 3 rodzaje emocji)?
- a.
 - b.
 - c.
86. Jakie uczucia towarzyszyły doświadczanym przez Pana cierpieniom po opuszczeniu zakładu karnego (proszę wymienić co najmniej 3 rodzaje emocji)?
- a.
 - b.
 - c.
87. Jakie uczucia towarzyszyły doświadczanym przez Pana konfliktom po opuszczeniu zakładu karnego (proszę wymienić co najmniej 3 rodzaje emocji)?
- a.
 - b.
 - c.
88. Jakie uczucia towarzyszyły doświadczanym przez Pana lękom po opuszczeniu zakładu karnego (proszę wymienić co najmniej 3 rodzaje emocji)?
- a.
 - b.
 - c.
89. Jakie uczucia towarzyszyły doświadczanym przez Pana przeszkodom w trakcie osiągnięcia celów po opuszczeniu zakładu karnego (proszę wymienić co najmniej 3 rodzaje emocji)?
- a.
 - b.
 - c.
90. Jakie uczucia towarzyszyły doświadczanej przez Pana bezradności w obliczu sytuacji nowych po opuszczeniu zakładu karnego (proszę wymienić co najmniej 3 rodzaje emocji)?
- a.
 - b.
 - c.

Ad VI. Pytania odnoszące się do kryterium analizy jakościowej: standardy dotyczące nasilenia sytuacji trudnych w procesie readaptacji

91. Przy jakim poziomie niezaspokojonych potrzeb fizycznych może Pan pozytywnie funkcjonować w warunkach wolnościowych?
 - a. bardzo niskim
 - b. niskim
 - c. mniej niż średnim
 - d. średnim
 - e. więcej niż średnim
 - f. wysokim
 - g. bardzo wysokim
92. Przy jakim poziomie niezaspokojonych potrzeb psychicznych może Pan pozytywnie funkcjonować w warunkach wolnościowych?
 - a. bardzo niskim
 - b. niskim
 - c. mniej niż średnim
 - d. średnim
 - e. więcej niż średnim
 - f. wysokim
 - g. bardzo wysokim
93. Przy jakim poziomie zbyt trudnych zadań do wykonania ze względu na możliwości fizyczne może Pan pozytywnie funkcjonować w warunkach wolnościowych?
 - a. bardzo niskim
 - b. niskim
 - c. mniej niż średnim
 - d. średnim
 - e. więcej niż średnim
 - f. wysokim
 - g. bardzo wysokim
94. Przy jakim poziomie zbyt trudnych zadań do wykonania ze względu na możliwości psychiczne może Pan pozytywnie funkcjonować w warunkach wolnościowych?
 - a. bardzo niskim
 - b. niskim
 - c. mniej niż średnim
 - d. średnim
 - e. więcej niż średnim
 - f. wysokim
 - g. bardzo wysokim
95. Przy jakim poziomie bólu fizycznego może Pan pozytywnie funkcjonować w warunkach wolnościowych?

- a. bardzo niskim
 - b. niskim
 - c. mniej niż średnim
 - d. średnim
 - e. więcej niż średnim
 - f. wysokim
 - g. bardzo wysokim
96. Przy jakim poziomie cierpienia psychicznego może Pan pozytywnie funkcjonować w warunkach wolnościowych?
- a. bardzo niskim
 - b. niskim
 - c. mniej niż średnim
 - d. średnim
 - e. więcej niż średnim
 - f. wysokim
 - g. bardzo wysokim
97. Przy jakim poziomie konfliktów z innymi ludźmi może Pan pozytywnie funkcjonować w warunkach wolnościowych?
- a. bardzo niskim
 - b. niskim
 - c. mniej niż średnim
 - d. średnim
 - e. więcej niż średnim
 - f. wysokim
 - g. bardzo wysokim
98. Przy jakim poziomie konfliktów wewnętrznych może Pan pozytywnie funkcjonować w warunkach wolnościowych?
- a. bardzo niskim
 - b. niskim
 - c. mniej niż średnim
 - d. średnim
 - e. więcej niż średnim
 - f. wysokim
 - g. bardzo wysokim
99. Przy jakim poziomie lęków przed określonymi osobami/zdarzeniami może Pan pozytywnie funkcjonować w warunkach wolnościowych?
- a. bardzo niskim
 - b. niskim
 - c. mniej niż średnim
 - d. średnim
 - e. więcej niż średnim
 - f. wysokim
 - g. bardzo wysokim

100. Przy jakim poziomie przeszkód w zakresie osiągnięcia różnego rodzaju celów może Pan pozytywnie funkcjonować w warunkach wolnościowych?
- bardzo niskim
 - niskim
 - mniej niż średnim
 - średnim
 - więcej niż średnim
 - wysokim
 - bardzo wysokim
101. Przy jakim poziomie bezradności w obliczu nowych sytuacji może Pan pozytywnie funkcjonować w warunkach wolnościowych?
- bardzo niskim
 - niskim
 - mniej niż średnim
 - średnim
 - więcej niż średnim
 - wysokim
 - bardzo wysokim

1.4. Jakościowa interpretacja wyników odnoszących się do spostrzeganych przez ekswięźnia sytuacji trudnych w procesie readaptacji

Sposób interpretacji odpowiedzi byłego więźnia ukazuje zaprezentowany schemat, który uwzględniła pozytywistyczne kryteria analizy danych jakościowych:

Badany obszar	Ocena jakościowa odpowiedzi przyporządkowanych do obszaru
1. Opis wydarzeń świadczących o procesie readaptacji respondenta	Długość pobytu na wolności: pyt. 1 Opis readaptacji w wymiarze: <ul style="list-style-type: none"> • osobistym: pyt. 2–4 • rodzinnym: pyt. 5–7 • zawodowym: pyt. 8–10 • sąsiedzkim: pyt. 11–13 • integracji z grupami przestępczymi: pyt. 14–16
2. Przekonania respondenta na temat procesu readaptacji	<ul style="list-style-type: none"> • Ocena sukcesów readaptacyjnych o charakterze osobistym, rodzinnym, zawodowym, sąsiedzkim, zaprzestania integracji z grupami przestępczymi: pyt. 17–21 • Ocena porażek readaptacyjnych o charakterze osobistym, rodzinnym, zawodowym, sąsiedzkim, zaprzestania integracji z grupami przestępczymi: pyt. 22–26

Badany obszar	Ocena jakościowa odpowiedzi przyporządkowanych do obszaru
3. Opis wydarzeń świadczących o doświadczaniu sytuacji trudnych	Opis częstotliwości i rodzajów takich sytuacji trudnych jak: <ul style="list-style-type: none"> • deprywację potrzeb: pyt. 27–30 • przeciążenia: pyt. 31–34 • ból/cierpienie: pyt. 35–38 • konflikty: pyt. 39–42 • lęki: pyt. 43–44 • frustracje: pyt. 45–46 • sytuacje nowe: pyt. 57–48
4. Przekonania respondenta na temat związków zachodzących między doświadczaniem sytuacji trudnych a procesem readaptacji	Ocena związków zachodzących między porażką readaptacyjną: <ul style="list-style-type: none"> • deprywacją potrzeb: pyt. 49–53 • przeciążeniami: pyt. 54–58 • bólem/cierpieniem: pyt. 59–63 • konfliktami: pyt. 64–68 • lękami: pyt. 69–73 • frustracjami: pyt. 74–78 • sytuacjami nowymi: pyt. 79–83
5. Uczucia towarzyszące doświadczanym sytuacjom trudnym	Opis uczuć towarzyszących doświadczanym sytuacjom trudnym w postaci deprywacji potrzeb, przeciążeń, cierpienia, konfliktów, lęków, frustracji, sytuacji nowych: pyt. 84–90
6. Standardy dotyczące nasilenia sytuacji trudnych w procesie readaptacji	Określenie maksymalnego poziomu nasilenia sytuacji trudnych, który nie zaburza procesu readaptacji: pyt. 91–101
Podsumowanie – wnioski dotyczące doświadczanych sytuacji trudnych jako czynników osłabiających pozytywną readaptację byłego więźnia	

2. Wywiad do jakościowego diagnozowania preferowanych strategii zaradczych w sytuacjach trudnych

Wymiar osobowościowy odpowiedzialny za spostrzeganie i ocenę tego, do jakiego stopnia osoba wykazuje się skutecznością w działaniach lub przypuszcza, że może się w nich sprawdzić, jest określany mianem kompetencji. W rozwoju kompetencji biorą udział trzy procesy – modelowanie społeczne, ćwiczenie określonych zachowań w celu utrwalenia pożądaných sprawności oraz ich stosowanie w codziennym życiu (Bandura 1997, s. 56–59).

Bardzo ważnym rodzajem kompetencji są umiejętności zaradcze w sytuacjach problemowych. Radzenie sobie ze stresem jest funkcją pierwotnej oceny poznawczej zaistniałego zdarzenia – jeśli osoba zaklasyfikuje sytuację jako stresującą, to wówczas

zostaje uruchomiony proces adaptacyjny w postaci radzenia sobie. Jego przebieg zależy od wtórnej oceny problemu, w której człowiek ocenia, co można zrobić, by sprostać wymaganiom zaistniałych okoliczności. Możliwości zaradcze są oceniane pod kątem dwóch podstawowych funkcji (Lazarus 1986, s. 24):

- zmiany sytuacji na lepszą (strategie ukierunkowane na problem);
- takiej samoregulacji emocjonalnej, aby nie doszło do załamania odporności psychicznej ani społecznego funkcjonowania (strategie zorientowane na emocje).

Istnieją cztery zasadnicze sposoby radzenia sobie ze stresem, które spełniają jednocześnie wymienione funkcje (Terelak 2001, s. 358):

- poszukiwanie informacji (przegląd sytuacji stresowej w celu zdobycia wiedzy potrzebnej do podjęcia racjonalnej decyzji zaradczej lub do przewartościowania zagrożenia);
- bezpośrednie działanie (czynności nakierowane na zmianę w podmiocie sprawczym lub w otoczeniu, mające na celu uporanie się ze stresem);
- powstrzymanie się od aktywności (ze względu na okoliczności brak działań jest korzystniejszy niż ich podjęcie);
- procesy intrapsychiczne (procesy poznawcze mające na celu regulację emocjonalną, zalicza się do nich przede wszystkim mechanizmy obronne).

Sposoby zaradcze służące zmianie stanu rzeczy na korzystniejszy mogą przyjmować różnorodne formy, np. monitorowania stresu, strukturalizacji sytuacji czy poszukiwania społecznego wsparcia. Ich skuteczność wymaga jednak prawidłowego funkcjonowania poznawczych wymiarów osobowości, które służą realistycznemu spostrzeganiu stresorów i dostępnych zasobów zaradczych. Jeśli w wyniku takiej oceny jednostka dojdzie do wniosku, że nie potrafi rozwiązać zaistniałego problemu, to zaczyna inicjować emocjonalne strategie zaradcze w postaci fizycznego usuwania się z sytuacji lub stosowania mechanizmów obronnych (np. ignorowania lub racjonalizowania problemu). Ryzyko zaburzeń w przystosowaniu występuje szczególnie wtedy, gdy funkcje zmiany stanu rzeczy i regulacji emocjonalnej wchodzi w konflikt, np. efekt samouspokojenia uzyskany w wyniku używania substancji psychoaktywnych uniemożliwia podjęcie działań adaptacyjnych (Brandstädter, Renner 1990, s. 58–67).

Za przebieg procesu zaradczego oraz specyficzne dla jednostki dyspozycje redukcji stresu psychologicznego odpowiada zmienna osobowościowa, określana jako styl radzenia sobie. O istnieniu tego wymiaru osobowości przesądza fakt, że ludzie nawykowo stosują stałe wzorce postępowania w sytuacjach, które charakteryzują się podobnymi właściwościami. Styl radzenia sobie decyduje więc o względnej stałości zachowań człowieka w określonych rodzajach trudności. O tym, jakie strategie zostaną przez niego wykorzystane przy rozwiązaniu konkretnego problemu decydują dwa czynniki – możliwości indywidualnego stylu zaradczego i wymagania aktualnej sytuacji (Heszen-Niejodek 1997, s. 10).

2.1. Znaczenie preferowania strategii zaradczych w procesie włączania społecznego ekswiężniów

Znaczenie preferowania określonych kompetencji zaradczych w sytuacjach trudnych dla kształtowania konstruktywnej readaptacji byłych więźniów zostało zaprezentowane w kilku wymienionych zależnościach.

Przesłanka 1.

Skuteczne redukovanie ryzyka powrotności do przestępstwa jest związane z potrzebą dostosowania wpływów resocjalizacyjnych do indywidualnego stylu radzenia sobie ze stresem. W oddziaływaniach służących pozytywnej readaptacji społecznej należy uwzględnić czynniki zwiększające efektywność stosowanych strategii zaradczych. Zachowania służące rozwiązywaniu problemów są bardziej skuteczne, gdy zawierają następujące elementy (Sęk 1993, s. 492):

- podstawowe zaufanie do siebie i do innych ludzi;
- aktywną eksplorację rzeczywistości i poszukiwanie informacji;
- podział sytuacji problemowej na fragmenty i stopniowe rozwiązywanie trudności;
- konstruktywne radzenie sobie z uczuciami;
- inicjowanie pomocy ze strony innych ludzi;
- rozpoznawanie skłonności do zmęczenia i dezorganizacji oraz ich przewyżczenie;
- gotowość do dokonywania zmian w samym sobie.

Przesłanka 2.

W kontekście konstruktywnej readaptacji społecznej ekswiężniów należy zwrócić uwagę na stres chroniczny, który polega na długotrwałym przeżywaniu napięcia emocjonalnego o negatywnym charakterze. W populacji byłych osadzonych wynika on zarówno ze skutków długotrwałej izolacji więziennej, jak i z utrzymujących się trudności adaptacyjnych po opuszczeniu zakładu karnego (Hołyst 2004, s. 305–306).

Przesłanka 3.

Długotrwałe napięcie psychiczne u byłych więźniów często prowadzi do reakcji, które zwiększają prawdopodobieństwo zachowań przestępczych, m.in. do (Terelak 2001, s. 307):

- niekontrolowanych wybuchów wściekłości i/lub gniewu;
- wrogości wobec ludzi;
- agresji jako odpowiedzi na najmniejszą prowokację;
- izolowania się od otoczenia;
- pragnienia dominowania nad innymi.

Wymienione przejawy nieprzystosowania społecznego stanowią jednocześnie wskaźniki trudności związanych z wymaganiami, jakie społeczeństwo stawia pod adresem jednostki opuszczającej zakład karny. Duże nasilenie tych symptomów prowadzi

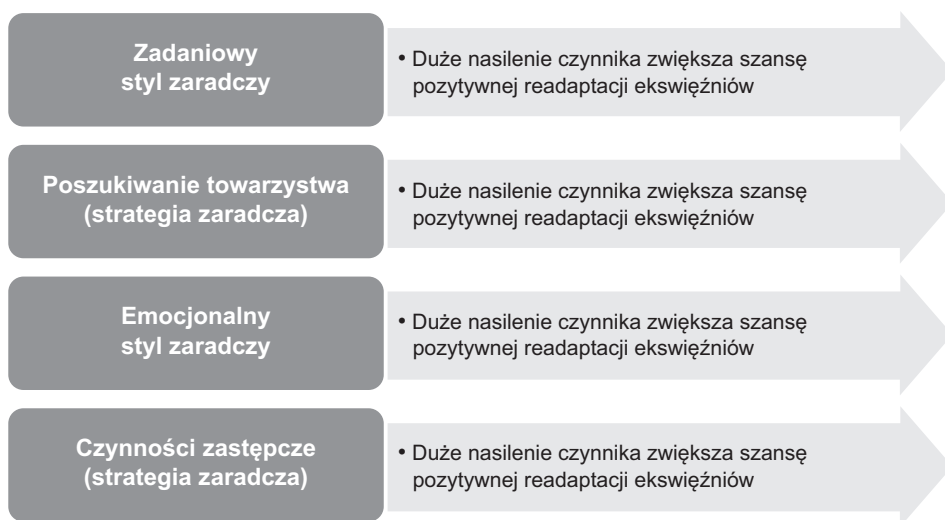
do wyrządzenia krzywdy społeczeństwu lub jego poszczególnym jednostkom (Ostrowska 1986, s. 8). Przedstawione prawidłowości uzasadniają również stwierdzenie, że z perspektywy sprawcy czyn karalny (zwłaszcza o charakterze agresywnym) stanowi często próbę rozwiązania sytuacji trudnej (Strelau i in. 2004, s. 49–51).

Przesłanka 4.

Różnice między jednostkami, które trafiają do więzienia a osobami postępującymi zgodnie z obowiązującymi normami społecznymi nie wynikają z preferencji różnych wartości, ale z większych trudności jednostek popełniających przestępstwa w zakresie osiągania celów osobistych. Z tego względu zapobieganie recydywie powinno polegać na uczeniu skazanych konstruktywnych sposobów radzenia sobie z problemami (Szymanowski 1989, s. 310–315).

2.2. Wnioski z badań dotyczących związków między preferencją kompetencji zaradczych w sytuacjach trudnych a włączaniem społecznym byłych więźniów

Istniejące zależności między występowaniem kompetencji zaradczych w zakresie radzenia sobie z problemami a natężeniem potencjału readaptacyjnego byłych więźniów zostały ukazane na schemacie 2. Podstawę do przedstawienia występujących związków stanowią wyniki badań na grupie osób, które opuściły zakłady karne (Niewiadomska 2007, s. 387–391).

Schemat 2. Pożądana preferencja kompetencji zaradczych w sytuacjach trudnych, która powinna być osiągnięta w ofertach resocjalizacyjnych skierowanych do byłych więźniów po to, aby wzmacniać ich potencjał readaptacyjny (Niewiadomska 2007, s. 387–391).

Wniosek 1.

Wysoki potencjał readaptacyjny byłych więźniów stanowi efekt preferowania zadaniowego stylu zaradczego.

Duże możliwości przystosowawcze ekswieźniów są związane z częstym preferowaniem zachowań tworzących zadaniowy styl zaradczy, m.in.:

- z planowaniem różnych rozwiązań zaistniałych trudności;
- z podejmowaniem wysiłków zmierzających do pokonania problemów;
- z poznawczym przekształcaniem zaistniałych sytuacji trudnych.

Wniosek 2.

Wysoki poziom przystosowania u byłych więźniów jest determinowany przez dużą częstotliwość zachowań związanych z poszukiwaniem kontaktów z innymi ludźmi – szczególnie w sytuacjach, gdy osoba, która opuściła zakład karny przeżywa różnego typu problemy.

Wniosek 3.

Na duże możliwości przystosowawcze do warunków wolnościowych wpływa niskie napięcie stosowania emocjonalnego stylu radzenia sobie z występującymi problemami.

Duży kapitał przystosowawczy byłych więźniów stanowi efekt rzadkiego stosowania zachowań mających na celu jedynie redukcję napięcia psychicznego w sytuacjach problemowych.

Wniosek 4.

Wysokie prawdopodobieństwo poprawy byłych więźniów jest w istotny sposób związane z niewielką częstotliwością zachowań zastępczych w sytuacjach doświadczania różnego rodzaju trudności.

Ekswieźniowie mający duże możliwości readaptacyjne rzadko stosują zachowania zastępcze, np. w postaci:

- snu;
- oglądania telewizji;
- złego samopoczucia;
- myślenia o przyjemnych sprawach.

2.3. Zawartość treściowa wywiadu ukierunkowanego na badanie preferowanych przez ekswiężnia strategii zaradczych w sytuacjach trudnych

Analogicznie, jak w przypadku metody do badania spostrzeganych sytuacji trudnych, pytania konstytuujące narzędzie do analizy sposobów radzenia sobie z doświadczanymi problemami są zgrupowane w sześciu obszarach tematycznych. Ich treść odnosi się do opisu następujących zagadnień:

- 1) fakty świadczące o procesie readaptacji respondenta (26 pytań analogicznych do kwestii podejmowanych w wywiadzie na temat odczuwanych sytuacji trudnych);
- 2) przekonania respondenta na temat procesu jego readaptacji w warunkach wolnościowych (10 pytań takiej samej treści jak w metodzie do badania doświadczanego stresu);
- 3) wydarzenia świadczące o preferowaniu strategii zaradczych w różnego rodzaju sytuacjach trudnych po opuszczeniu zakładu karnego;
- 4) przekonania respondenta na temat związków zachodzących między preferowaniem strategii zaradczych w sytuacjach trudnych a procesem jego readaptacji;
- 5) uczucia towarzyszące preferowaniu strategii zaradczych w trakcie rozwiązywania problemów w warunkach wolnościowych;
- 6) standardy dotyczące pożądanej preferencji strategii zaradczych w procesie readaptacji.

Podobnie, jak w przypadku narzędzia do badania doświadczanych problemów, wywiad z byłym skazanym może obejmować wszystkie wymienione wcześniej kategorie lub też koncentrować się na wybranych obszarach.

Ad I. Pytania odnoszące się do kryterium analizy jakościowej: opis wydarzeń świadczących o procesie readaptacji respondenta

1. Jak długo przebywa Pan na wolności po opuszczeniu zakładu karnego?
..... (długość pobytu w warunkach wolnościowych powinna być określona w latach i miesiącach)
2. Jak często wykonuje Pan zadania związane z realizacją osobistych celów?
 - a. nigdy
 - b. rzadko (rzadziej niż raz w roku)
 - c. czasem (kilka razy w roku)
 - d. często (kilka razy w miesiącu)
 - e. bardzo często (kilka razy w tygodniu)
 - f. codziennie

3. Jak często poświęca Pan czas na realizację osobistych celów?
 - a. nigdy
 - b. rzadko (rzadziej niż raz w roku)
 - c. czasem (kilka razy w roku)
 - d. często (kilka razy w miesiącu)
 - e. bardzo często (kilka razy w tygodniu)
 - f. codziennie
4. Jaki rodzaj zadań wykonuje Pan po to, aby osiągnąć osobiste cele (proszę wymienić co najmniej 3 zadania)?
 - a.
 - b.
 - a.
5. Jak często wykonuje Pan zadania związane z funkcjonowaniem Pana rodziny?
 - a. nigdy
 - b. rzadko (rzadziej niż raz w roku)
 - c. czasem (kilka razy w roku)
 - d. często (kilka razy w miesiącu)
 - e. bardzo często (kilka razy w tygodniu)
 - f. codziennie
6. Jak często spędza Pan czas z członkami swojej rodziny?
 - a. nigdy
 - b. rzadko (rzadziej niż raz w roku)
 - c. czasem (kilka razy w roku)
 - d. często (kilka razy w miesiącu)
 - e. bardzo często (kilka razy w tygodniu)
 - f. codziennie
7. Jaki rodzaj zadań wykonuje Pan na gruncie rodzinnym (proszę wymienić co najmniej 3 zadania)?
 - a.
 - b.
 - a.
8. Jak często wykonuje Pan zadania związane z funkcjonowaniem zawodowym?
 - a. nigdy
 - b. rzadko (rzadziej niż raz w roku)
 - c. czasem (kilka razy w roku)
 - d. często (kilka razy w miesiącu)
 - e. bardzo często (kilka razy w tygodniu)
 - f. codziennie
9. Jak często spędza Pan wolny czas z kolegami z pracy?
 - a. nigdy
 - b. rzadko (rzadziej niż raz w roku)
 - c. czasem (kilka razy w roku)

- d. często (kilka razy w miesiącu)
 - e. bardzo często (kilka razy w tygodniu)
 - f. codziennie
10. Jaki rodzaj zadań wykonuje Pan na gruncie zawodowym (proszę wymienić co najmniej 3 zadania)?
- a.
 - b.
 - c.
11. Jak często wykonuje Pan zadania związane z funkcjonowaniem sąsiedzkim?
- a. nigdy
 - b. rzadko (rzadziej niż raz w roku)
 - c. czasem (kilka razy w roku)
 - d. często (kilka razy w miesiącu)
 - e. bardzo często (kilka razy w tygodniu)
 - f. codziennie
12. Jak często spędza Pan czas ze swoimi sąsiadami?
- a. nigdy
 - b. rzadko (rzadziej niż raz w roku)
 - c. czasem (kilka razy w roku)
 - d. często (kilka razy w miesiącu)
 - e. bardzo często (kilka razy w tygodniu)
 - f. codziennie
13. Jaki rodzaj zadań wykonuje Pan na rzecz kontaktów sąsiedzkich (proszę wymienić co najmniej 3 zadania)?
- a.
 - b.
 - c.
14. Jak często wykonuje Pan zadania związane z funkcjonowaniem w grupie przestępczej?
- a. nigdy
 - b. rzadko (rzadziej niż raz w roku)
 - c. czasem (kilka razy w roku)
 - d. często (kilka razy w miesiącu)
 - e. bardzo często (kilka razy w tygodniu)
 - f. codziennie
15. Jak często spędza Pan czas z kolegami z grupy przestępczej i/lub z więzienia?
- a. nigdy
 - b. rzadko (rzadziej niż raz w roku)
 - c. czasem (kilka razy w roku)
 - d. często (kilka razy w miesiącu)
 - e. bardzo często (kilka razy w tygodniu)
 - f. codziennie

16. Jaki rodzaj zadań wykonuje Pan na rzecz kontaktów z kolegami z grupy przestępczej i/lub z więzienia (proszę wymienić co najmniej 3 zadania)?

- a.
- b.
- c.

Ad II. Pytania odnoszące się do kryterium analizy jakościowej: przekonania respondenta na temat procesu readaptacji

17. Jak często odnosi Pan sukcesy w wymiarze osiągania celów osobistych?

- a. nigdy
- b. rzadko (rzadziej niż raz w roku)
- c. czasem (kilka razy w roku)
- d. często (kilka razy w miesiącu)
- e. bardzo często (kilka razy w tygodniu)
- f. codziennie

18. Jak często odnosi Pan sukcesy na gruncie rodzinnym?

- a. nigdy
- b. rzadko (rzadziej niż raz w roku)
- c. czasem (kilka razy w roku)
- d. często (kilka razy w miesiącu)
- e. bardzo często (kilka razy w tygodniu)
- f. codziennie

19. Jak często odnosi Pan sukcesy na gruncie zawodowym?

- a. nigdy
- b. rzadko (rzadziej niż raz w roku)
- c. czasem (kilka razy w roku)
- d. często (kilka razy w miesiącu)
- e. bardzo często (kilka razy w tygodniu)
- f. codziennie

20. Jak często odnosi Pan sukcesy na gruncie sąsiedzkiego funkcjonowania?

- a. nigdy
- b. rzadko (rzadziej niż raz w roku)
- c. czasem (kilka razy w roku)
- d. często (kilka razy w miesiącu)
- e. bardzo często (kilka razy w tygodniu)
- f. codziennie

21. Jak często odnosi Pan sukcesy na gruncie zaprzestania kontaktów z grupami przestępczymi/kolegami z więzienia?

- a. nigdy
- b. rzadko (rzadziej niż raz w roku)

- c. czasem (kilka razy w roku)
 - d. często (kilka razy w miesiącu)
 - e. bardzo często (kilka razy w tygodniu)
 - f. codziennie
22. Jak często ponosi Pan porażki w trakcie osiągnięcia celów osobistych?
- a. nigdy
 - b. rzadko (rzadziej niż raz w roku)
 - c. czasem (kilka razy w roku)
 - d. często (kilka razy w miesiącu)
 - e. bardzo często (kilka razy w tygodniu)
 - f. codziennie
23. Jak często ponosi Pan porażki na gruncie rodzinnym?
- a. nigdy
 - b. rzadko (rzadziej niż raz w roku)
 - c. czasem (kilka razy w roku)
 - d. często (kilka razy w miesiącu)
 - e. bardzo często (kilka razy w tygodniu)
 - f. codziennie
24. Jak często ponosi Pan porażki na gruncie zawodowym?
- a. nigdy
 - b. rzadko (rzadziej niż raz w roku)
 - c. czasem (kilka razy w roku)
 - d. często (kilka razy w miesiącu)
 - e. bardzo często (kilka razy w tygodniu)
 - f. codziennie
25. Jak często ponosi Pan porażki na gruncie funkcjonowania sąsiedzkiego?
- a. nigdy
 - b. rzadko (rzadziej niż raz w roku)
 - c. czasem (kilka razy w roku)
 - d. często (kilka razy w miesiącu)
 - e. bardzo często (kilka razy w tygodniu)
 - f. codziennie
26. Jak często ponosi Pan porażki na gruncie zaprzestania kontaktów z grupami przestępczymi/kolegami z więzienia?
- a. nigdy
 - b. rzadko (rzadziej niż raz w roku)
 - c. czasem (kilka razy w roku)
 - d. często (kilka razy w miesiącu)
 - e. bardzo często (kilka razy w tygodniu)
 - f. codziennie

Ad III. Pytania odnoszące się do kryterium analizy jakościowej: opis preferowanych strategii radzenia sobie w sytuacjach trudnych

27. Jak często od momentu opuszczenia zakładu karnego do chwili obecnej radził Pan sobie z sytuacjami polegającymi na braku zaspokojenia potrzeb biologicznych (np. potrzeby snu) i/lub psychicznych (np. potrzeby bezpieczeństwa) w taki sposób, że podejmował Pan próby zmiany zaistniałych sytuacji?
- nigdy
 - rzadko (rzadziej niż raz w roku)
 - czasem (kilka razy w roku)
 - często (kilka razy w miesiącu)
 - bardzo często (kilka razy w tygodniu)
 - codziennie
28. Jakiego rodzaju próby podejmował Pan po to, aby zmienić sytuacje polegające na braku zaspokojenia potrzeb biologicznych i/lub psychicznych od momentu opuszczenia zakładu karnego do chwili obecnej (proszę wymienić)?
-
 -
 -
29. Jak często od momentu opuszczenia zakładu karnego do chwili obecnej radził Pan sobie z sytuacjami polegającymi na braku zaspokojenia potrzeb biologicznych (np. potrzeby snu) i/lub psychicznych (np. potrzeby bezpieczeństwa) w taki sposób, że reagował Pan emocjonalnie na zaistniałe sytuacje?
- nigdy
 - rzadko (rzadziej niż raz w roku)
 - czasem (kilka razy w roku)
 - często (kilka razy w miesiącu)
 - bardzo często (kilka razy w tygodniu)
 - codziennie
30. Jakiego rodzaju emocji doświadczał Pan w sytuacjach polegających na braku zaspokojenia potrzeb biologicznych i/lub psychicznych od momentu opuszczenia zakładu karnego do chwili obecnej (proszę wymienić)?
-
 -
 -
31. Jak często od momentu opuszczenia zakładu karnego do chwili obecnej radził Pan sobie z sytuacjami polegającymi na braku zaspokojenia potrzeb biologicznych (np. potrzeby snu) i/lub psychicznych (np. potrzeby bezpieczeństwa) w taki sposób, że unikał Pan doświadczania tego rodzaju okoliczności?
- nigdy
 - rzadko (rzadziej niż raz w roku)
 - czasem (kilka razy w roku)

- d. często (kilka razy w miesiącu)
 - e. bardzo często (kilka razy w tygodniu)
 - f. codziennie
32. W jaki sposób unikał Pan doświadczania w sytuacji polegających na braku zaspokojenia potrzeb biologicznych i/lub psychicznych od momentu opuszczenia zakładu karnego do chwili obecnej (proszę wymienić)?
- a.
 - b.
 - c.
33. Jak często od momentu opuszczenia zakładu karnego do chwili obecnej radził Pan sobie z sytuacjami polegającymi na wykonywaniu zbyt trudnych dla Pana zadań pod względem fizycznym i/lub psychicznym w taki sposób, że podejmował Pan próby zmiany zaistniałych sytuacji?
- a. nigdy
 - b. rzadko (rzadziej niż raz w roku)
 - c. czasem (kilka razy w roku)
 - d. często (kilka razy w miesiącu)
 - e. bardzo często (kilka razy w tygodniu)
 - f. codziennie
34. Jakiego rodzaju próby podejmował Pan po to, aby zmienić sytuacje polegające na wykonywaniu zbyt trudnych dla Pana zadań pod względem fizycznym i/lub psychicznym od momentu opuszczenia zakładu karnego do chwili obecnej (proszę wymienić)?
- a.
 - b.
 - c.
35. Jak często od momentu opuszczenia zakładu karnego do chwili obecnej radził Pan sobie z sytuacjami polegającymi na wykonywaniu zbyt trudnych dla Pana zadań pod względem fizycznym i/lub psychicznym w taki sposób, że reagował Pan emocjonalnie na zaistniałe sytuacje?
- a. nigdy
 - b. rzadko (rzadziej niż raz w roku)
 - c. czasem (kilka razy w roku)
 - d. często (kilka razy w miesiącu)
 - e. bardzo często (kilka razy w tygodniu)
 - f. codziennie
36. Jakiego rodzaju emocji doświadczał Pan w sytuacjach polegających na wykonywaniu zbyt trudnych dla Pana zadań pod względem fizycznym i/lub psychicznym od momentu opuszczenia zakładu karnego do chwili obecnej (proszę wymienić)?
- a.
 - b.
 - c.

37. Jak często od momentu opuszczenia zakładu karnego do chwili obecnej radził Pan sobie z sytuacjami polegającymi na wykonywaniu zbyt trudnych dla Pana zadań pod względem fizycznym i/lub psychicznym w taki sposób, że unikał Pan doświadczania tego rodzaju okoliczności?
- nigdy
 - rzadko (rzadziej niż raz w roku)
 - czasem (kilka razy w roku)
 - często (kilka razy w miesiącu)
 - bardzo często (kilka razy w tygodniu)
 - codziennie
38. W jaki sposób unikał Pan doświadczania w sytuacji polegających na wykonywaniu zbyt trudnych dla Pana zadań pod względem fizycznym i/lub psychicznym od momentu opuszczenia zakładu karnego do chwili obecnej (proszę wymienić)?
-
 -
 -
39. Jak często od momentu opuszczenia zakładu karnego do chwili obecnej radził Pan sobie z sytuacjami polegającymi na fizycznym/psychicznym cierpieniu w taki sposób, że podejmował Pan próby zmiany zaistniałych sytuacji?
- nigdy
 - rzadko (rzadziej niż raz w roku)
 - czasem (kilka razy w roku)
 - często (kilka razy w miesiącu)
 - bardzo często (kilka razy w tygodniu)
 - codziennie
40. Jakiego rodzaju próby podejmował Pan po to, aby zmienić sytuacje polegające na doświadczaniu fizycznego/psychicznego cierpienia od momentu opuszczenia zakładu karnego do chwili obecnej (proszę wymienić)?
-
 -
 -
41. Jak często od momentu opuszczenia zakładu karnego do chwili obecnej radził Pan sobie z sytuacjami polegającymi na fizycznym/psychicznym cierpieniu w taki sposób, że reagował Pan emocjonalnie na zaistniałe sytuacje?
- nigdy
 - rzadko (rzadziej niż raz w roku)
 - czasem (kilka razy w roku)
 - często (kilka razy w miesiącu)
 - bardzo często (kilka razy w tygodniu)
 - codziennie
42. Jakiego rodzaju emocji doświadczał Pan w sytuacjach polegających na fizycznym/psychicznym cierpieniu od momentu opuszczenia zakładu karnego do chwili obecnej (proszę wymienić)?

- a.
 - b.
 - c.
43. Jak często od momentu opuszczenia zakładu karnego do chwili obecnej radził Pan sobie z sytuacjami polegającymi na fizycznym/psychicznym cierpieniu w taki sposób, że unikał Pan doświadczania tego rodzaju okoliczności?
- a. nigdy
 - b. rzadko (rzadziej niż raz w roku)
 - c. czasem (kilka razy w roku)
 - d. często (kilka razy w miesiącu)
 - e. bardzo często (kilka razy w tygodniu)
 - f. codziennie
44. W jaki sposób unikał Pan doświadczania sytuacji polegających na fizycznym/psychicznym cierpieniu od momentu opuszczenia zakładu karnego do chwili obecnej (proszę wymienić)?
- a.
 - b.
 - c.
45. Jak często od momentu opuszczenia zakładu karnego do chwili obecnej radził Pan sobie z sytuacjami polegającymi na konfliktach międzyludzkich i/lub konfliktach wewnętrznych w taki sposób, że podejmował Pan próby zmiany zaistniałych sytuacji?
- a. nigdy
 - b. rzadko (rzadziej niż raz w roku)
 - c. czasem (kilka razy w roku)
 - d. często (kilka razy w miesiącu)
 - e. bardzo często (kilka razy w tygodniu)
 - f. codziennie
46. Jakiego rodzaju próby podejmował Pan po to, aby zmienić sytuacje polegające na konfliktach międzyludzkich i/lub konfliktach wewnętrznych od momentu opuszczenia zakładu karnego do chwili obecnej (proszę wymienić)?
- a.
 - b.
 - c.
47. Jak często od momentu opuszczenia zakładu karnego do chwili obecnej radził Pan sobie z sytuacjami polegającymi na konfliktach międzyludzkich i/lub konfliktach wewnętrznych w taki sposób, że reagował Pan emocjonalnie na zaistniałe sytuacje?
- a. nigdy
 - b. rzadko (rzadziej niż raz w roku)
 - c. czasem (kilka razy w roku)
 - d. często (kilka razy w miesiącu)
 - e. bardzo często (kilka razy w tygodniu)
 - f. codziennie

48. Jakiego rodzaju emocji doświadczał Pan w sytuacjach polegających na konfliktach międzyludzkich i/lub konfliktach wewnętrznych od momentu opuszczenia zakładu karnego do chwili obecnej (proszę wymienić)?
-
 -
 -
49. Jak często od momentu opuszczenia zakładu karnego do chwili obecnej radził Pan sobie z sytuacjami polegającymi na konfliktach międzyludzkich i/lub konfliktach wewnętrznych w taki sposób, że unikał Pan doświadczenia tego rodzaju okoliczności?
- nigdy
 - rzadko (rzadziej niż raz w roku)
 - czasem (kilka razy w roku)
 - często (kilka razy w miesiącu)
 - bardzo często (kilka razy w tygodniu)
 - codziennie
50. W jaki sposób unikał Pan doświadczenia w sytuacji polegających na konfliktach międzyludzkich i/lub konfliktach wewnętrznych od momentu opuszczenia zakładu karnego do chwili obecnej (proszę wymienić)?
-
 -
 -
51. Jak często od momentu opuszczenia zakładu karnego do chwili obecnej radził Pan sobie z sytuacjami polegającymi na lęku przez innymi ludźmi i/lub zdarzeniami w taki sposób, że podejmował Pan próby zmiany zaistniałych sytuacji?
- nigdy
 - rzadko (rzadziej niż raz w roku)
 - czasem (kilka razy w roku)
 - często (kilka razy w miesiącu)
 - bardzo często (kilka razy w tygodniu)
 - codziennie
52. Jakiego rodzaju próby podejmował Pan po to, aby zmienić sytuacje polegające na lęku przez innymi ludźmi i/lub zdarzeniami od momentu opuszczenia zakładu karnego do chwili obecnej (proszę wymienić)?
-
 -
 -
53. Jak często od momentu opuszczenia zakładu karnego do chwili obecnej radził Pan sobie z sytuacjami polegającymi na lęku przez innymi ludźmi i/lub zdarzeniami w taki sposób, że reagował Pan emocjonalnie na zaistniałe sytuacje?
- nigdy
 - rzadko (rzadziej niż raz w roku)
 - czasem (kilka razy w roku)

- d. często (kilka razy w miesiącu)
 - e. bardzo często (kilka razy w tygodniu)
 - f. codziennie
54. Jakiego rodzaju emocje towarzyszyły Panu w sytuacjach polegających na doświadczaniu lęku przez innymi ludźmi i/lub zdarzeniami od momentu opuszczenia zakładu karnego do chwili obecnej (proszę wymienić)?
- a.
 - b.
 - c.
55. Jak często od momentu opuszczenia zakładu karnego do chwili obecnej radził Pan sobie z sytuacjami polegającymi na lęku przez innymi ludźmi i/lub zdarzeniami w taki sposób, że unikał Pan doświadczania tego rodzaju okoliczności?
- a. nigdy
 - b. rzadko (rzadziej niż raz w roku)
 - c. czasem (kilka razy w roku)
 - d. często (kilka razy w miesiącu)
 - e. bardzo często (kilka razy w tygodniu)
 - f. codziennie
56. W jaki sposób unikał Pan doświadczania sytuacji polegających na lęku przed innymi ludźmi i/lub zdarzeniami od momentu opuszczenia zakładu karnego do chwili obecnej (proszę wymienić)?
- a.
 - b.
 - c.
57. Jak często od momentu opuszczenia zakładu karnego do chwili obecnej radził Pan sobie z sytuacjami polegającymi na występowaniu przeszkód w osiągnięciu celów w taki sposób, że podejmował Pan próby zmiany zaistniałych sytuacji?
- a. nigdy
 - b. rzadko (rzadziej niż raz w roku)
 - c. czasem (kilka razy w roku)
 - d. często (kilka razy w miesiącu)
 - e. bardzo często (kilka razy w tygodniu)
 - f. codziennie
58. Jakiego rodzaju próby podejmował Pan po to, aby zmienić sytuacje polegające na występowaniu przeszkód w osiągnięciu celów od momentu opuszczenia zakładu karnego do chwili obecnej (proszę wymienić)?
- a.
 - b.
 - c.
59. Jak często od momentu opuszczenia zakładu karnego do chwili obecnej radził Pan sobie z sytuacjami polegającymi na występowaniu przeszkód w osiągnięciu celów w taki sposób, że reagował Pan emocjonalnie na zaistniałe sytuacje?

- a. nigdy
 - b. rzadko (rzadziej niż raz w roku)
 - c. czasem (kilka razy w roku)
 - d. często (kilka razy w miesiącu)
 - e. bardzo często (kilka razy w tygodniu)
 - f. codziennie
60. Jakiego rodzaju emocje towarzyszyły Panu w sytuacjach, gdy pojawiały się przeszkody w osiąganiu celów od momentu opuszczenia zakładu karnego do chwili obecnej (proszę wymienić)?
- a.
 - b.
 - c.
61. Jak często od momentu opuszczenia zakładu karnego do chwili obecnej radził Pan sobie z sytuacjami, gdy pojawiały się przeszkody w osiąganiu celów w taki sposób, że unikał Pan doświadczania tego rodzaju okoliczności?
- a. nigdy
 - b. rzadko (rzadziej niż raz w roku)
 - c. czasem (kilka razy w roku)
 - d. często (kilka razy w miesiącu)
 - e. bardzo często (kilka razy w tygodniu)
 - f. codziennie
62. W jaki sposób unikał Pan doświadczania sytuacji, w której pojawiały się przeszkody w osiąganiu celów od momentu opuszczenia zakładu karnego do chwili obecnej (proszę wymienić)?
- a.
 - b.
 - c.
63. Jak często od momentu opuszczenia zakładu karnego do chwili obecnej radził Pan sobie z sytuacjami nowymi (zaskakującymi), w których nie wiedział Pan, co ma robić i podejmował Pan próby zmiany zaistniałych sytuacji?
- a. nigdy
 - b. rzadko (rzadziej niż raz w roku)
 - c. czasem (kilka razy w roku)
 - d. często (kilka razy w miesiącu)
 - e. bardzo często (kilka razy w tygodniu)
 - f. codziennie
64. Jakiego rodzaju próby podejmował Pan po to, aby zmienić sytuacje nowe (zaskakujące) od momentu opuszczenia zakładu karnego do chwili obecnej (proszę wymienić)?
- a.
 - b.
 - c.

65. Jak często od momentu opuszczenia zakładu karnego do chwili obecnej radził Pan sobie z sytuacjami nowymi (zaskakującymi) w taki sposób, że reagował Pan emocjonalnie na zaistniałe okoliczności?
- nigdy
 - rzadko (rzadziej niż raz w roku)
 - czasem (kilka razy w roku)
 - często (kilka razy w miesiącu)
 - bardzo często (kilka razy w tygodniu)
 - codziennie
66. Jakiego rodzaju emocje towarzyszyły Panu w sytuacjach nowych (zaskakujących) od momentu opuszczenia zakładu karnego do chwili obecnej (proszę wymienić)?
-
 -
 -
67. Jak często od momentu opuszczenia zakładu karnego do chwili obecnej radził Pan sobie z sytuacjami nowymi (zaskakującymi) w taki sposób, że unikał Pan doświadczania tego rodzaju okoliczności?
- nigdy
 - rzadko (rzadziej niż raz w roku)
 - czasem (kilka razy w roku)
 - często (kilka razy w miesiącu)
 - bardzo często (kilka razy w tygodniu)
 - codziennie
68. W jaki sposób unikał Pan doświadczania sytuacji nowych (zaskakujących) od momentu opuszczenia zakładu karnego do chwili obecnej (proszę wymienić)?
-
 -
 -

Ad IV. Pytania odnoszące się do kryterium analizy jakościowej: przekonania respondenta na temat związków zachodzących między preferowanymi strategiami zaradczymi w sytuacjach trudnych a procesem readaptacji

69. Jak często aktywnie rozwiązuje Pan problemy w trakcie realizacji osobistych celów?
- nigdy
 - rzadko (rzadziej niż raz w roku)
 - czasem (kilka razy w roku)
 - często (kilka razy w miesiącu)
 - bardzo często (kilka razy w tygodniu)
 - codziennie

70. Jakie sposoby aktywnego rozwiązywania problemów stosuje Pan po to, aby osiągnąć osobiste cele (proszę wymienić co najmniej 3 sposoby aktywnego rozwiązywania problemów)?
-
 -
 -
71. Jak często emocje towarzyszą problemom, których nie potrafi Pan rozwiązać w trakcie realizacji osobistych celów?
- nigdy
 - rzadko (rzadziej niż raz w roku)
 - czasem (kilka razy w roku)
 - często (kilka razy w miesiącu)
 - bardzo często (kilka razy w tygodniu)
 - codziennie
72. Jak często unika Pan rozwiązywania problemów w trakcie realizacji osobistych celów?
- nigdy
 - rzadko (rzadziej niż raz w roku)
 - czasem (kilka razy w roku)
 - często (kilka razy w miesiącu)
 - bardzo często (kilka razy w tygodniu)
 - codziennie
73. Jakie sposoby unikania problemów stosuje Pan po to, aby osiągnąć osobiste cele (proszę wymienić co najmniej 3 sposoby unikania problemów)?
-
 -
 -
74. Jak często aktywnie rozwiązuje Pan problemy w trakcie realizacji zadań na gruncie rodzinnym?
- nigdy
 - rzadko (rzadziej niż raz w roku)
 - czasem (kilka razy w roku)
 - często (kilka razy w miesiącu)
 - bardzo często (kilka razy w tygodniu)
 - codziennie
75. Jakie sposoby aktywnego rozwiązywania problemów stosuje Pan po to, aby zrealizować zadania na gruncie rodzinnym (proszę wymienić co najmniej 3 sposoby aktywnego rozwiązywania problemów)?
-
 -
 -

76. Jak często emocje towarzyszą problemom, których nie potrafi Pan rozwiązać w trakcie realizacji zadań na gruncie rodzinnym?
- nigdy
 - rzadko (rzadziej niż raz w roku)
 - czasem (kilka razy w roku)
 - często (kilka razy w miesiącu)
 - bardzo często (kilka razy w tygodniu)
 - codziennie
77. Jak często unika Pan rozwiązywania problemów podczas realizacji zadań na gruncie rodzinnym?
- nigdy
 - rzadko (rzadziej niż raz w roku)
 - czasem (kilka razy w roku)
 - często (kilka razy w miesiącu)
 - bardzo często (kilka razy w tygodniu)
 - codziennie
78. Jakie sposoby unikania problemów stosuje Pan po to, aby osiągnąć zadania na gruncie rodzinnym (proszę wymienić co najmniej 3 sposoby unikania problemów)?
-
 -
 -
79. Jak często aktywnie rozwiązuje Pan problemy w trakcie realizacji zadań na gruncie zawodowym?
- nigdy
 - rzadko (rzadziej niż raz w roku)
 - czasem (kilka razy w roku)
 - często (kilka razy w miesiącu)
 - bardzo często (kilka razy w tygodniu)
 - codziennie
80. Jakie sposoby aktywnego rozwiązywania problemów stosuje Pan po to, aby zrealizować zadania na gruncie zawodowym (proszę wymienić co najmniej 3 sposoby aktywnego rozwiązywania problemów)?
-
 -
 -
81. Jak często emocje towarzyszą problemom, których nie potrafi Pan rozwiązać w trakcie realizacji zadań na gruncie zawodowym?
- nigdy
 - rzadko (rzadziej niż raz w roku)
 - czasem (kilka razy w roku)
 - często (kilka razy w miesiącu)
 - bardzo często (kilka razy w tygodniu)
 - codziennie

82. Jak często unika Pan rozwiązywania problemów podczas realizacji zadań na gruncie zawodowym?
- nigdy
 - rzadko (rzadziej niż raz w roku)
 - czasem (kilka razy w roku)
 - często (kilka razy w miesiącu)
 - bardzo często (kilka razy w tygodniu)
 - codziennie
83. Jakie sposoby unikania problemów stosuje Pan po to, aby osiągnąć zadania na gruncie zawodowym (proszę wymienić co najmniej 3 sposoby unikania problemów)?
-
 -
 -
84. Jak często aktywnie rozwiązuje Pan problemy w trakcie realizacji zadań na gruncie sąsiedzkim?
- nigdy
 - rzadko (rzadziej niż raz w roku)
 - czasem (kilka razy w roku)
 - często (kilka razy w miesiącu)
 - bardzo często (kilka razy w tygodniu)
 - codziennie
85. Jakie sposoby aktywnego rozwiązywania problemów stosuje Pan po to, aby zrealizować zadania na gruncie sąsiedzkim (proszę wymienić co najmniej 3 sposoby aktywnego rozwiązywania problemów)?
-
 -
 -
86. Jak często emocje towarzyszą problemom, których nie potrafi Pan rozwiązać w trakcie realizacji zadań na gruncie sąsiedzkim?
- nigdy
 - rzadko (rzadziej niż raz w roku)
 - czasem (kilka razy w roku)
 - często (kilka razy w miesiącu)
 - bardzo często (kilka razy w tygodniu)
 - codziennie
87. Jak często unika Pan rozwiązywania problemów podczas realizacji zadań na gruncie sąsiedzkim?
- nigdy
 - rzadko (rzadziej niż raz w roku)
 - czasem (kilka razy w roku)
 - często (kilka razy w miesiącu)
 - bardzo często (kilka razy w tygodniu)
 - codziennie

88. Jakie sposoby unikania problemów stosuje Pan po to, aby osiągnąć zadania na gruncie sąsiedzkiem (proszę wymienić co najmniej 3 sposoby unikania problemów)?
-
 -
 -
89. Jak często aktywnie rozwiązuje Pan problemy, aby zrealizować zadania na gruncie kontaktów z grupą przestępczą i/lub w kontaktach z kolegami z więzienia?
- nigdy
 - rzadko (rzadziej niż raz w roku)
 - czasem (kilka razy w roku)
 - często (kilka razy w miesiącu)
 - bardzo często (kilka razy w tygodniu)
 - codziennie
90. Jakie sposoby aktywnego rozwiązywania problemów stosuje Pan po to, aby zrealizować zadania na gruncie kontaktów z grupą przestępczą i/lub w kontaktach z kolegami z więzienia (proszę wymienić co najmniej 3 sposoby aktywnego rozwiązywania problemów)?
-
 -
 -
91. Jak często emocje towarzyszą problemom, których nie potrafi Pan rozwiązać w trakcie realizacji zadań na gruncie kontaktów z grupą przestępczą i/lub w kontaktach z kolegami z więzienia?
- nigdy
 - rzadko (rzadziej niż raz w roku)
 - czasem (kilka razy w roku)
 - często (kilka razy w miesiącu)
 - bardzo często (kilka razy w tygodniu)
 - codziennie
92. Jak często unika Pan rozwiązywania problemów podczas realizacji zadań na gruncie sąsiedzkiem?
- nigdy
 - rzadko (rzadziej niż raz w roku)
 - czasem (kilka razy w roku)
 - często (kilka razy w miesiącu)
 - bardzo często (kilka razy w tygodniu)
 - codziennie
93. Jakie sposoby unikania problemów stosuje Pan po to, aby osiągnąć zadania na gruncie kontaktów z grupą przestępczą i/lub w kontaktach z kolegami z więzienia (proszę wymienić co najmniej 3 sposoby unikania problemów)?
-
 -
 -

Ad V. Pytania odnoszące się do kryterium analizy jakościowej: uczucia towarzyszące preferowaniu określonych strategii zaradczych w realizacji zadań readaptacyjnych

94. Jakiego rodzaju emocje występują u Pana w sytuacji, kiedy aktywnie rozwiązuje Pan problemy w trakcie realizacji osobistych celów (proszę wymienić co najmniej 3 uczucia)?
- a.
 - b.
 - c.
95. Jakiego rodzaju emocje występują u Pana w sytuacji, kiedy nie potrafi Pan rozwiązać problemów w trakcie realizacji osobistych celów (proszę wymienić co najmniej 3 uczucia)?
- a.
 - b.
 - c.
96. Jakiego rodzaju emocje występują u Pana w sytuacji, kiedy unika Pan rozwiązywania problemów w trakcie realizacji osobistych celów (proszę wymienić co najmniej 3 uczucia)?
- a.
 - b.
 - c.
97. Jakiego rodzaju emocje występują u Pana w sytuacji, kiedy aktywnie rozwiązuje Pan problemy w trakcie realizacji zadań rodzinnych (proszę wymienić co najmniej 3 uczucia)?
- a.
 - b.
 - c.
98. Jakiego rodzaju emocje występują u Pana w sytuacji, kiedy nie potrafi Pan rozwiązać problemów w trakcie realizacji zadań na gruncie rodzinnym (proszę wymienić co najmniej 3 uczucia)?
- a.
 - b.
 - c.
99. Jakiego rodzaju emocje występują u Pana w sytuacji, kiedy unika Pan rozwiązywania problemów w trakcie realizacji zadań na gruncie rodzinnym (proszę wymienić co najmniej 3 uczucia)?
- a.
 - b.
 - c.
100. Jakiego rodzaju emocje występują u Pana w sytuacji, kiedy aktywnie rozwiązuje Pan problemy w trakcie realizacji zadań zawodowych (proszę wymienić co najmniej 3 uczucia)?
- a.
 - b.
 - c.

101. Jakiego rodzaju emocje występują u Pana w sytuacji, kiedy nie potrafi Pan rozwiązać problemów w trakcie realizacji zadań na gruncie zawodowym (proszę wymienić co najmniej 3 uczucia)?
-
 -
 -
102. Jakiego rodzaju emocje występują u Pana w sytuacji, kiedy unika Pan rozwiązywania problemów w trakcie realizacji zadań na gruncie zawodowym (proszę wymienić co najmniej 3 uczucia)?
-
 -
 -
103. Jakiego rodzaju emocje występują u Pana w sytuacji, kiedy aktywnie rozwiązuje Pan problemy w trakcie realizacji zadań na gruncie sąsiedzkim (proszę wymienić co najmniej 3 uczucia)?
-
 -
 -
104. Jakiego rodzaju emocje występują u Pana w sytuacji, kiedy nie potrafi Pan rozwiązać problemów w trakcie realizacji zadań na gruncie sąsiedzkim (proszę wymienić co najmniej 3 uczucia)?
-
 -
 -
105. Jakiego rodzaju emocje występują u Pana w sytuacji, kiedy unika Pan rozwiązywania problemów w trakcie realizacji zadań na gruncie sąsiedzkim (proszę wymienić co najmniej 3 uczucia)?
-
 -
 -
106. Jakiego rodzaju emocje występują u Pana w sytuacji, kiedy aktywnie rozwiązuje Pan problemy w trakcie realizacji zadań na gruncie kontaktów z grupą przestępczą i/lub w kontaktach z kolegami z więzienia (proszę wymienić co najmniej 3 uczucia)?
-
 -
 -
107. Jakiego rodzaju emocje występują u Pana w sytuacji, kiedy nie potrafi Pan rozwiązać problemów w trakcie realizacji zadań na gruncie kontaktów z grupą przestępczą i/lub w kontaktach z kolegami z więzienia (proszę wymienić co najmniej 3 uczucia)?
-
 -
 -

108. Jakiego rodzaju emocje występują u Pana w sytuacji, kiedy unika Pan rozwiązywania problemów w trakcie realizacji zadań na gruncie kontaktów z grupą przestępczą i/lub w kontaktach z kolegami z więzienia (proszę wymienić co najmniej 3 uczucia)?
- a.
 - b.
 - c.

Ad VI. Pytania odnoszące się do kryterium analizy jakościowej: standardy dotyczące preferowania strategii zaradczych w procesie readaptacji

109. Przy jakim poziomie aktywnego rozwiązywania występujących problemów może Pan pozytywnie funkcjonować w warunkach wolnościowych?
- a. bardzo niskim
 - b. niskim
 - c. mniej niż średnim
 - d. średnim
 - e. więcej niż średnim
 - f. wysokim
 - g. bardzo wysokim
110. Przy jakim poziomie negatywnych emocji towarzyszących nierozwiązanym problemom może Pan pozytywnie funkcjonować w warunkach wolnościowych?
- a. bardzo niskim
 - b. niskim
 - c. mniej niż średnim
 - d. średnim
 - e. więcej niż średnim
 - f. wysokim
 - g. bardzo wysokim
111. Przy jakim poziomie unikania problemów może Pan pozytywnie funkcjonować w warunkach wolnościowych?
- a. bardzo niskim
 - b. niskim
 - c. mniej niż średnim
 - d. średnim
 - e. więcej niż średnim
 - f. wysokim
 - g. bardzo wysokim

2.4. Jakościowa interpretacja wyników odnoszących się do preferowania przez byłego więźnia strategii zaradczych w sytuacjach trudnych

Sposób analizy odpowiedzi respondenta powinien opierać się na poniższym schemacie, który uwzględnia obszary jakościowej analizy danych w ujęciu pozytywistycznym:

Badany obszar	Ocena jakościowa odpowiedzi przyporządkowanych do obszaru
1. Opis wydarzeń świadczących o procesie readaptacji respondenta	<p>Długość pobytu na wolności: pyt. 1. Opis readaptacji w wymiarze:</p> <ul style="list-style-type: none"> • osobistym: pyt. 2–4 • rodzinnym: pyt. 5–7 • zawodowym: pyt. 8–10 • sąsiedzkim: pyt. 11–13 • integracji z grupami przestępczymi: pyt. 14–16
2. Przekonania respondenta na temat procesu readaptacji	<ul style="list-style-type: none"> • Ocena sukcesów readaptacyjnych o charakterze osobistym, rodzinnym, zawodowym, sąsiedzkim, zaprzestania integracji z grupami przestępczymi: pyt. 17–21 • Ocena porażek readaptacyjnych o charakterze osobistym, rodzinnym, zawodowym, sąsiedzkim, zaprzestania integracji z grupami przestępczymi: pyt. 22–26
3. Opis preferowanych strategii radzenia sobie w sytuacjach trudnych	<ul style="list-style-type: none"> • Preferencja strategii zaradczych w sytuacjach deprivacji potrzeb: pyt. 27–32 • Preferencja strategii zaradczych w sytuacjach przeciążenia: pyt. 33–38 • Preferencja strategii zaradczych w sytuacjach cierpienia: pyt. 39–44 • Preferencja strategii zaradczych w sytuacjach konfliktów: pyt. 45–50 • Preferencja strategii zaradczych w sytuacjach doświadczania lęku: pyt. 51–56 • Preferencja strategii zaradczych w sytuacjach frustracyjnych: pyt. 57–62 • Preferencja strategii zaradczych w sytuacjach nowych: pyt. 63–68
4. Przekonania respondenta na temat związków zachodzących między preferowanymi strategiami zaradczymi w sytuacjach trudnych a procesem readaptacji	<p>Preferencja strategii zaradczych w trakcie realizacji</p> <ul style="list-style-type: none"> • celów osobistych: pyt. 69–73 • zadań na gruncie rodzinnym: pyt. 74–78 • zadań na gruncie zawodowym: pyt. 79–83 • zadań na gruncie sąsiedzkim: pyt. 84–88 • zadań na gruncie kontaktów z grupą przestępczą i/lub kolegami z więzienia: pyt. 89–93

Badany obszar	Ocena jakościowa odpowiedzi przyporządkowanych do obszaru
5. Uczucia towarzyszące preferowaniu określonych strategii zaradczych w realizacji zadań readaptacyjnych	Uczucia towarzyszące preferowaniu strategii zaradczych w trakcie realizacji: <ul style="list-style-type: none"> • celów osobistych: pyt. 94–96 • zadań na gruncie rodzinnym: pyt. 97–99 • zadań na gruncie zawodowym: pyt. 100–102 • zadań na gruncie sąsiedzkim: pyt. 103–105 • zadań na gruncie kontaktów z grupą przestępczą i/lub kolegami z więzienia: pyt. 106–108
6. Standardy dotyczące preferowania strategii zaradczych w procesie readaptacji	Określenie maksymalnego poziomu nasilenia preferencji strategii zaradczych o charakterze zadaniowym, emocjonalnym i unikowym, które nie zaburzają procesu readaptacji: pyt. 109–111
Podsumowanie – wnioski dotyczące preferowanych strategii zaradczych jako czynników wzmacniających lub osłabiających pozytywną readaptację byłego więźnia	

Bibliografia

- Agnew R. (2001). Building on the Foundation of General Strain Theory: Specifying the Types of Strain Most Likely to Lead to Crime and Delinquency. *Journal of Research in Crime and Delinquency*, 4, 319.
- Badźmirowska-Masłowska K. (2000). *Młodociani sprawcy zabójstw w Polsce*. Kraków: Wyd. Zakamycze.
- Bałańdymowicz A. (1996). *Probacja. Wychowanie do wolności*. Grodzisk Mazowiecki: Wyd. Primus.
- Bandura A. (1997). *Self-efficacy: The Exercise of Control*. New York: WH Freeman.
- Brandstädter J., Renner G. (1990). Tenacious goal pursuit and flexible goal adjustment: explication and age-related analysis of assimilative and accommodative strategies of coping. *Psychology and Aging*, 5, 58–67.
- Brezina T. (1996). Adapting to strain: an examination of delinquent coping responses. *Criminology*, 34, 39–60.
- Gierowski J. (1996). Rola biegłego psychologa w opiniowaniu o poczytalności – problemy diagnostyczne i kompetencyjne. W: J. Gierowski, A. Szymusik (red.), *Postępowanie karne i cywilne wobec osób zaburzonych psychicznie. Wybrane zagadnienia z psychiatrii, psychologii i seksuologii sądowej* (s. 127–152). Kraków: Wyd. Collegium Medicum.
- Heszen-Niejodek I. (1997). Styl radzenia sobie ze stresem: fakty i kontrowersje. *Czasopismo Psychologiczne* 1, 7–22.
- Hołyst B. (2004). *Psychologia kryminalistyczna*. Warszawa: LexisNexis.
- Lazarus R. (1986). Paradygmat stresu i radzenia sobie. *Nowiny Psychologiczne* 3–4, 2–39.
- Mazerolle P., Burton V., Cullen F., Payne G. (2000). Strain, Anger and Delinquent Adaptations: Specifying General Strain Theory. *Journal of Criminal Justice*, 2, 1992–2017.
- Niewiadomska I. (2007). *Osobowościowe uwarunkowania skuteczności kary pozbawienia wolności*. Lublin: Wyd. KUL.

- Ostrowska K. (1986). Diagnozowanie psychologiczne nieprzystosowania społecznego dzieci i młodzieży. W: K. Ostrowska, E. Milewska (red.), *Diagnozowanie psychologiczne w kryminologii* (s. 6–143). Warszawa: ATK.
- Paternoster R., Mazerolle P. (1994). General strain theory and delinquency: a replication and extension. *Crime & Delinquency*, 31, 235–263.
- Sęk H. (2001). *Wprowadzenie do psychologii klinicznej*. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe „Scholar”.
- Sęk H. (1993). Wybrane zagadnienia z psychoprofilaktyki. W: H. Sęk (red.), *Spoleczna psychologia kliniczna* (s. 472–503). Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.
- Short J. (1998). The level of explanation problem revisited. *Criminology*, 36, 3–36.
- Silverman D. (2007). *Interpretacja danych jakościowych*. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.
- Stattin H., Magnusson D. (1995). Onset of official delinquency: Its co-occurrence in time with educational, behavioral, and interpersonal problems. *British Journal of Criminology*, 3, 417–449.
- Strelau J., Zawadzki B, Oniszczenko W., Sobolewski A., Pawłowski P. (2004). Temperament i style radzenia sobie ze stresem jako moderatory zespołu stresu pourazowego w następstwie przeżytej katastrofy. W: J. Strelau (red.), *Osobowość a ekstremalny stres* (s. 48–64). Gdańsk: Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne.
- Szymanowski T. (1989). *Powrót skazanych do społeczeństwa*. Warszawa: Wyd. Prawnicze.
- Terelak J. (2001). *Psychologia stresu*. Bydgoszcz Oficyna Wydawnicza „Branta”.
- Tomaszewski T. (1984). *Ślady i wzorce*. Warszawa: Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne.